

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • FINANCA • INDUSTRIJA • OBRT • KMETIJSTVO

LETO VII. ŠT. 156

PETEK, 11. SEPTEMBRA 1953

TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 89-33

Med življenjem in smrtjo

Govor predsednika FLR Jugoslavije marsala Tita na Okroglici pomeni prav gotovo važan mejnik v razdobju večletnih vprašanj zaradi reševanja tržaškega vprašanja. Rozljanje z orožjem na italijanski strani — čeprav ne posebno nevarno sprlo hladnosti na tej strani — je nehote še povzročilo pomen tega govora — saj je mednarodni svet, ki si želi miru in dela ter se je komaj oddalnil po zaključitvi miru v Koreji, toliko bolj prisluhnil Titovim besedam; z druge strani pa je živketanje sablje še bolj napelo splošno jugoslovansko-italijanske odnose in svet opozorilo na nevarnost, ki izvira iz te napetosti. Po vsem tem so komentarji pomena zadnjih listov k predsednikovemu govoru, ki naglašajo v bistvu njegov pomirjevalni ton, ki pušča odprta vrata za mirne diplomatske razgovore, ter puščajo ob strani samo tržaško vprašanje, s splošnega mednarodnega vidika razumljivi. Njim gre seveda predvsem za ohranitev splošnega miru.

Prav je takol Pravi zaradi ohranitve miru pa bi mi radi opozorili tovarše v uredništvih svetovnih listov in same zahodne državice na velik več med to skrbi za ohranitev splošnega miru in njihovim obravnavanjem tržaškega vprašanja. Ni namreč dovolj, da se tržaško vprašanje spravi z dnevnega reda in reši, da se potem odpre možnost raznih kombinacij strateškega sodelovanja med Italijo in Balkanom — važno je, kako naj se reši to vprašanje! Kako naj se reši, da se res zjamči mir ob Jadranu. Predsednik Tito predlaga internacionalizacijo mesta in priključitev ostalega ozemlja k Sloveniji, s katero je živeło povezano že stoletja; internacionalizacija Trsta bi zagotovila tržaškemu pristanišču izvrševanje njegove naravne funkcije, ki mu jo nalagata zemljepisna lega in vse dosedanje zgodovinski razvoji, a hkrati, »lasti not leasit, življenje in prosper, Prejicani smo, da izvira predsednikov predlog prav iz te osnovne misli: za ugotovitev miru ob Jadranu, a Tržačkomu življenja, res pravega življenja.

Za doseženjem ugotavljam, da je nekaj velikih zahodnih listov — med temi zlasti »Times« — že pred manifestacijo na Okroglici pravilno ocenilo tedaj tržaškega vprašanja. Kakor recemo, ne gre samo za to, da se z rešitvijo tega vprašanja odstrani kamen splošne med Jugoslavijo in Italijo ter tako ustvari pogoji za znošneje odnose med njima, temveč tudi za to, da se Trstu in Tržačkom zjamči življenje. To je posredno poudaril tudi »Times«, ki je za pred Titovim govorom izrazil mnenje, da sedanja napetost ob Jadranu ne dovoljuje pravilne rešitve tržaškega vprašanja, ki mora upoštevati zemljepisno lega Trsta in njegov zgodovinski razvoj. Takšna rešitev pa bi bila po mnenju uvaževanega angleškega lista v internacionalizaciji, kakor jo v bistvu predvideva mirovna pogodba.

Zagotoviti je torej treba Trstu življenje in razvoj. Ako potem odgovorni državni to storijo, potem naj ne dovolijo, da v Trstu najprej zamre vsa samostojna življenja. Dovoliti ne smejo, da se sedanje razmere v Trstu, ki jih označuje popolna gospodarska odvisnost od Italije in strah anglo-ameriških upravnikov pred nahukanim javnim mnenjem v Italiji zavlečejo v večnost. Težko bo namreč obuditi mirivca k življenju tudi diplomatoma za zeleno mizo, ki se pogosto ne plašijo niti najbolj nevarnih rešitev, kakor je dokazala razmejitelj pri Gorici.

Ne sme se zavleči v nedogled sedanje življenje tržaških Slovencev, ki so se danes — po tolikih žrtvah na strani skupne borbe z zavazniki — prisiljeni samo živati v kulturnem in zlasti pa na gospodarskem področju. To še ni smrt, toda niti življenje ni! To je večna začasnost, na kateri Slovenci ne morejo zgraditi nič trdnega. Kako naj se gospodarsko zopet postavijo na lastne noge, ko se danes veljajo fašistični zakoni, ki n. pr. prepovedujejo ustanovitve tujih navadnih kmetijskih posojilnic; ko je premoženje slovenskih denarnih zavodov še vedno v rokah italijanskih bank in ko še ni bila izplačana niti ena lira za ugrabljeno in uničeno premoženje! V istem času pa je bilo za potenciranje italijanskega gospodarstva v Trstu vloženih okoli 25 milijard lir iz Marshallovega kredita. Kako naj Slovenci živijo in ustvarjajo kot kulturni ljudje, ko so jim še vedno zaprta vrata v javne službe in so celo na naših solah namočeni samo začasni učitelji in profesorji, ki morejo vsako leto ponižno obnavljati prošnjo za namestitve.

Izgovarjanje predstavnikov ZVU in anglo-ameriških diplomatov po svetu, da ZVU ni pooblaščen menjati dedanjega statusa quo, ki ga je ustvarila fašistična zakonodaja, ker še ni bila izvedena mirovna pogodba, je brez vsake pravne podlage. Mar ne izvira od ZVU prav iz mirovne pogodbe, podobne, iz poglavja o začasni vladarici? Precejstaje si še enkrat slovesni proglas angloameriškega poveljnika po 14. septembra 1947! Mar se znani londonski sporazum (9. maja 1952), ki je sicer uveljavil italijanske funkcije in s tem prekršil mirovno pogodbo, ne sklicuje v isti sapi prav na to pogodbo? Mar boste z mirovne pogodbe izvlekli samo isto, kar je v prid eni narodnosti in v škodo druge?

Ko že govorimo o oblasti: Kdo pa je pooblaštil gen. Aireya, da je na STO zopet uvedel italijansko državljanstvo, ko je bila z mirovno pogodbo na njem izrecno preklicana italijanska suverenost? Kdo ga je pooblaštil, da je z gospodarskimi sporazumi iz leta 1948 podredil tržaško gospodarstvo italijanskemu in ga vključil v italijanski gospodarski carinski sistem, čeprav mirovna pogodba prepoveduje carinsko združitve STO s kakršno koli drugo državo?

Ako se dokočno v Londonu in Washingtonu odločijo, napraviti konec temu slepomu odtoku, v katerega jih silijo kratkovidna rimska politika, in sicer to čim prej, ne bodo samo koristili Tr-

„Poslovna stvarnost se zoperstavlja vsem zaprekam“ Razgovor z ravnateljem Zagrebškega velesejma

(Od našega stalnega dopisnika)

Zagreb, 8. sept.

V čakalnici tajništva Zagrebškega velesejma je nenavadno živo. Industriji in delavci, trgovci in predstavniki, obrtniki in vodje najrazličnejših narodnosti prihajajo z raznimi vprašanji in prošnjami. Ravnatelj Zagrebškega velesejma daje navodila raznim oddelkom, ki radi ustrezajo razstavljalcem in njihovim predstavnikom. Zaradi dela, ki ga ima ravnatelj Snidaršič sem povdimo, ali bo sploh utegnil odgovoriti na moja vprašanja, ki sem jih mu nameraval postaviti; vendar je takoj pristal na mojo prošnjo.

»Ali ste, gospod ravnatelj, zadovoljni z odzivom razstavljalcev na letošnji velesejem?«

Kakor vam je znano, je bil preteklo leto velesejem pravi v dneh, ko so bila naša oblastva zaradi velike suše prisljenja uvesti določene omejitve. Vskladno našim mestu bi gotovo povdimo, v povečanju odziva v tem letu. Vendar smo letos napolnili vse lanske prostore in poleg tega razširili razstavne prostore za okoli 7.000 kv. m bruto prostora, to je za 35 odst. in še nismo mogli ustreči vsakomur.

»To pomeni, da uživa Zagrebški velesejem čedalje večji mednarodni ugled in da so izjemno razumeli lanske ukrepe vaše vlade.«

Mednarodni pomen Zagrebškega velesejma narašča

Zagreb, 8. septembra

Kijub veliki suši, ki je lanske leto hudo prizadelo jugoslovansko gospodarstvo, je lanski Zagrebški velesejem dosegel velik uspeh glede na število domačih in tujih udeležencev, razstavljenih predmetov in glede trgovinskih zaključkov. Zagrebški velesejem je postal tržišče, ki uživa svetovni glas. Ze lanske leto je bil zaseden vsak kotiček razstavljalnega prostora. Letos se obeta še večji uspeh.

SEJMSKO

JE BILO RAZSIRJENO

Da bi ustregel naraščajočemu povpraševanju razstavljalcev, je delavski svet velesejma sklenil povečati razstavni prostor tako, da se v paviljonu »Re zgradi lesena galerija po načrtu inž. Tišine. S sodelovanjem zlasti tatarskega podjetja Robert Bregant iz Zagreba je bilo delo pod geslom »Vse je mogoče« v kratkem končano. Tako so pridobili 2.820 kv. m novega prostora.

Na zemljišču čez cesto, v ulici Rade Končara, so poleg tega zgradili paviljon za avtomobilsko razstavo. Konstruirajo je iz zložitljivih cevi podjetja Dalmatin Innocenti, a pokrita je z valovitim samolinitimi ploščami domače proizvodnje; montirali so jo monterji omenjene italijanske tvrdke. Z gradnjo tega paviljona so pridobili 2.100 kv. m, okoli njega pa se 2.260 kv. m prostora. Tako je bilo sejmšišče povečano za 7.000 kv. m bruto razstavljalnega prostora.

DOMAČA PODJETJA NA SEJMU

Število domačih podjetij, ki razstavljaajo, se letos ni povečalo, čeprav je bilo sejmšišče razširjeno, pač pa je bilo razstavljalcem ustrezno, da bi jim nakazali več prostora. Tako so lahko ti razstavljalci več artiklov. Iz Jugoslavije sodeluje nad 450 podjetij, ki se po republikah delijo takole:

Republike (brez mest): Bosna in Hercegovina 17 podjetij, Crna gora 3, Hrvatska 81, Makedonija 6, Slovenija 64, Srbija 99 (od tega Vojvodina 33). Glavne mesta: Beograd 42, Ljubljana 17, Sarajevo 9, Skopje 18, Titograd 4, Zagreb 84, Jugoslovanska cone STO 4, uvozne postovalnice 41; skupno torej 458 podjetij.

8 KOLEKTIVNIH RAZSTAV

Število tujih razstavljalcev zdaleč prekaša število domačih. Tujih skupnih izložb je 8. Kolektivno razstavljaajo namreč Avstrija, Belgija, Anglija, Francija, Grčija, Holandija, ZDA in Švica. Pozneje se je priključila še Indija, medtem ko je bilo sodelovanje Turčije in Japonske v večjem številu odloženo za prihodnje leto. Tako razstavlja samo 1 japonsko podjetje. Japonci imajo poleg tega informacijsko pisarno. Tik pred velesejem so se začela pojavljati za kolektivno razstavo Guatemala, Honduras, Kolumbija in Salvadorja.

Število razstavljalcev iz posameznih držav je naslednje:

Avstrija 140, Belgija 21, Danska 4, Anglija 164, Francija 20, Grčija 50, Indija 61, Japonska 2, Izrael 1, Nemčija 136, Švedska 4, Svica 17, Trst 4, ZDA 15. Skupaj 702.

Vseh razstavljalcev domačih in tujih je torej 1.096.

Število tujih razstavljalcev je samo po sebi dovolj zgornjo glede mednarodnega pomena Zagrebškega velesejma. V tej zvezi je značilno, da je neka italijanska agencija, ki namerava organizirati obisk industrijev in trgovcev Zagrebškega velesejma, zahtevala zaradi »svoje pomiritve« izjavo, da bodo obiskovalci v času svojega bivanja uživali primerno spoštovanje in da se jim ne bo zgodilo nič neprijetnega. Sprito velikega števila tujih državljanov, ki se bodo udeležili žav in podjetij, ki se bodo udeležili velesejma, najdalej sprito turistov vseh držav, ki so kar preplavili Jugoslavijo, pa tudi sprito število obiskovalcev z vsega sveta, je bila ta zahteva pač popolnoma odveč. Najboljši odgovor bi končno tej agenciji lahko dali dosedanje italijanski razstavljalci, dalje omenjeni monterji italijanske tvrdke in predstavniki 60 italijanskih podjetij, ki razstavljaajo letos.

stu in dejansko pripomogli k pomirnitvi ljudstev ob Jadranu, temveč bodo dvignili tudi svoj mednarodni ugled, ker bo tako konec morečega protislovlja med poudarjanjem demokracijskih načel in tržaške stvarnosti.

»Da, ti ukrepi so bili začasni in tako so jih tudi razumeli. Zanimanje tujine za naš sejem narašča od leta do leta. To je razumljiva posledica komercializacije sejma, ki se je začela leta 1950 in kaže od leta do leta večji uspeh. Tako imamo letos 8 kolektivnih razstav, večje število tujih držav in naravno tudi večje število razstavljenih predmetov.«

»Ali se je povečalo število tujih razstavljenih predmetov?«

»Ne. Tudi so pripeljali sicer okoli 300 artiklov več, toda hkrati so tudi domačica podjetja povečala število razstavljenih predmetov za okoli 300 proizvodov. Poleg tega bo jugoslovansko gospodarstvo na sejm razstavilo še nekaj drugih proizvodov poleg določenega števila lanskih razstavljenih predmetov. Tako računamo, da bodo jugoslovanski razstavljalci razstavili nad 600 novih artiklov.«

»Ali se zanimanje za zagrebški velesejem omejuje samo na evropske poslovne kroge?«

»FLR Jugoslavijo poznajo po vsem svetu po njenih prejšnjih naporih za zmago nad osvajačem in po njenem polnojem stremilju za okrepitevjo pravičnega miru. Zagrebški velesejem je znan po vseh celinah kot orodje njene zunanje trgovine in most za sklepanje tesnejših vezi z Jugoslavijo in njenih gospodarstvom. O tem pričajo med drugim tudi povpraševanja poslovnih ljudi

in članki strokovnega in dnevnega tiska v Južni in Srednji Ameriki, obiski industrijev in čišnikarjev iz čezoceanskih dežel, sodelovanje razstavljalcev iz Severne in Srednje Amerike in z Bliznjega vzhoda. Vi veste, da bosta letos razstavljalci tudi Indija in Japonska. Ti državi bosta uredili svojo trgovsko pisarno in razstavo enega podjetja; ko bi bilo na razpolago več časa bi bilo sodelovanje z Japonsko mogoče večje. To velja tudi glede podjetij iz Turčije, ki so morala zaradi pomanjkanja časa odgoditi svoje sodelovanje.

»Naše čitatelje bi posebno zanimal odnos nasproti tržaškim in italijanskim podjetjem.«

»Tudi podjetja iz Trsta in Italije razstavljaajo vsako leto v velikem številu, ki je letos nekaj večje kakor lansko leto. Po številu razstavljalcev in velikosti razstavljalnega prostora pride Italija takoj za Avstrijo, Anglijo in Nemčijo. Tudi po poslovnem uspehu prednjačijo italijanski razstavljalci pred razstavljalci iz ostalih evropskih in čezmorskih držav. To pomeni, da je sodelovanje z Jugoslavijo ne samo možno, temveč tudi plodno ter da se poslovna stvarnost uspešno zoperstavlja vsem zaprekam.«

Po ted besedah sem se poslovil od prijaznega ravnatelja, na katerega so že čakale druge stranke.

M. V.

nih artiklov se razlikuje od inozemske, ker razstavlja Jugoslavija predvsem izvozne artikole. Tujih proizvodov je skupno 1.877 vrst, med temi največ električnih in telekomunikacijskih naprav (256), dalje vozil 220 in predmetov iz fine mehanike.

Pregled tujih razstav nam takoj pokaže, da ponuja tuja industrija predvsem stroje, industrijsko opremo, stroje za rudarstvo in gradbeno delavnost. V tem pogledu prednjačijo Nemčija, Anglija, Avstrija, Italija, Holandija in Belgija. Osebnia in tovarna vozila kakor tudi kmetijske stroje razstavljaajo ZDA, Nemčija, Avstrija, Italija in Francija. Kemične proizvode Nemčija, Belgija in Avstrija; električne naprave zlasti Nemčija, Avstrija, Belgija in Svica. Orodja je mnogo skoraj iz vseh držav. Kolonialne proizvode razstavljaajo Holandija in Grčija, veznine Avstrija, Holandija in Grčija; Indija razstavlja svilo.

Tuje razstave govorijo o silni konkurenci med posameznimi podjetji in posameznimi državami.

M. V.

Praktična razvrstitev mednarodnih sejmov

(Na zemljevidu evropskih jensenskih velesejmov stoji poziv v francosčini »Obiščite mednarodne velesejme!«.)

Na Dunaju predstavlja STO Italija

UGODEN RAZVOJ DUNAJSKEGA VELESEJMA

Dunaj ima 2 velesejma, pomladanskega in jesenskega (od 6. do 13. septembra). Mednarodno zanimanje za dunajске sejme ne popušta. Da bi ustregli razstavljalcem, so dunajsko sejmšišče povečali z dograditvijo novega paviljona; spomladaj se že dodali paviljon za iznajditelje. Z Dunaja poročajo, da so graditelji tega paviljona posvetili posebno pozornost ventilaciji. V podstrešju so namestili sodobne naprave za ventilacijo, kakršnih n. pr. nimajo paviljoni tržaškega velesejma; zaradi tega nastaja v njih v poletnem času neznošna vročina.

Za jensenski velesejem so bili oddani vsi razstavljeni prostori, mnogo razstavljalcev se sejma ni moglo udeležiti prav zaradi pomanjkanja prostora. Na jesenski velesejem so bili oddani vsi razstavljeni prostori, mnogo razstavljalcev se sejma ni moglo udeležiti prav zaradi pomanjkanja prostora.

no je izvesti pravo revolucijo na delovnem trgu. Ze na desetine let je težka industrija absorbirala delovno silo. Kdor hoče zdaj pospešiti razvoj lahke industrije, mora v ta namen izužiti specializirane delavce. Jasno je tudi, da se bodo veliki industrijski kombinati upirali tej politiki. Sami čutijo veliko potrebo po specializiranih delavcih, ki jih ni dovolj.

Lažje industrije ni mogoče razviti brez potrebnih strojev; te pa lahko dobavljata težka industrija. Poleg tega bo treba graditi nove tovarne.

Posebno vprašanje predstavlja zadeva razdelitve proizvedenega blaga. Razplet bi treba novo mrežo v trgovini in razdelitvi sredstev, da bi se blago, ki prihaja iz tovarn, pravilno razdelilo. Rešiti je treba vprašanje sposobnih delavcev. Poleg tega bo treba izužiti sposobne obrtnike in sprostiti razne druge sile, ki naj bi menjale barvo sedanje proletarske in birokratične države.

Predsednik Tito je demokratskemu kandidatu za predsednika ZDA Adlaju E. Stevensonu izjavil, da je bil upor berlinskih delavcev proti socialni politiki vzhodno-nemške vlade in ZSSR verjetno najpomembnejši dogodek po drugi svetovni vojni. Vse kaže, da se je tudi sovjetska politika tega zavedla in da poskuša v zadnjem času z novimi smernicami za industrijsko proizvodnjo kreniti na novo pot, ki naj bi zagotovila prebivalstvu boljše prehrano in večje življenjske udobnosti.

»Gospodarski« je že poročalo o raznih poskusih v zaveznikih državah Sovjetske zveze in v sami ZSSR, da bi z novo gospodarsko politiko omogočili večjo proizvodnjo potrošnega blaga in tako zagotovili delavstvu in ostalemu prebivalstvu boljše življenjske pogoje. Edward Crankshaw, znani angleški izvedenec v sovjetskih zadevah, objavlja zdaj v »Observerju« krajši komentar o tej novi sovjetski gospodarski politiki. Malenkov je objubil več potrošnega blaga in konec dosedanjega strogega varčevanja v Sovjetski zvezi. V tej smeri so razvili v Sovjetski zvezi obširno propagando, ki se da morda primerjati samo s tisto, ki se je začela ob sestavi prvega petletnega načrta.

V tem trenutku je težko ugotoviti dejanski obseg novega napora v tej smeri, ker so načrti za proizvodnjo v bodočnosti zapleteni z razvojem proizvodnje in sedanjem načrtu. Vsekakor so v teku resni napori. Jasno postaja, da hoče nova sovjetska vlada začeti novo dobo v gospodarstvu. Jasno je tudi, da ne bo lahko izvesti tega načrta. Ne gre samo za to, da se dosedanje nabavljanje surovin prenese od težke industrije na lažjo, še pravi, da se da prednost pri dodeljevanju surovin lahki industriji in da se prično graditi nove tovarne za opremo, tkanine, izdelavo oblik; hišnih potrebščin in predelavo živil — danes gre razvoj že v tej smeri. Toda potreb-

zaradi pomanjkanja prostora. Na jesenskem velesejmu razstavlja okoli 2.800 podjetij. Med temi predstavlja 500 razstavljalcev nad 1.000 tujih podjetij. Okoli 400 razstavljalcev je iz avstrijskih zveznih dežel izven Dunaja, z Dunaja samega pa je 1.900 podjetij. Med tujimi podjetji so najmočnejše zastopana podjetja iz Zah. Nemčije — ako računamo po številu podjetij — nato sledijo Italija, Anglija, Svica, Francija in Združene države. Celotno je zastopanih 20 tujih držav po posameznih razstavljalcih ali s kolektivno razstavo. Letos razstavlja svoje proizvode na kolektivni razstavi tudi Sovjetska zveza, ki je doslej prirejala samo reklamne razstave. Dunajčani si obetajo večjo živahnost tudi zaradi popustive raznih vrst nadzorstva s strani zasedbenih oblastev.

STO POD ITALIJANSKIM OKRILJEM

Tržačane bo zanimala vest, da Svobodno tržaško ozemlje ne nastopa na Dunaju kot neodvisna država, temveč da je tržaška plojna družba »Tržaški Lloyd« prikazana kot italijansko podjetje v sklopu italijanske državne družbe »Finnmare«, ki spada k družbi IRI. »Finnmare« razstavlja modele nekaterih ladij, med temi model ladje »Andrea Doria« (30.000 ton), ki je bila zgrajena v Genovi, pa tudi model ladje »Victoria« (11.000 ton), ki je last Tržaškega Lloyd Dunajski listi, kakor n. pr. »Die Presse«, prištevajo tudi ladje »Tržaškega Lloyd« k italijanskim, ter natevajoja hkrati proge treh italijanskih plovnih družb »Italijska« (Genova), »Adriatica« (Benetke) in »Tirrenia« (Neapelj).

VELESEJEM V UTRECHTU

Na letošnjem jensenskem velesejmu v Utrechtu (od 1. do 10. septembra) razstavlja 2.550 podjetij.

JUGOSLAVIJA NA VELESEJMU V SMIRNI

Smirnskega velesejma, ki se je pričel 20. avgusta, se je letos udeležilo tudi 54 jugoslovanskih podjetij. Jugoslavija razstavlja na prostoru 1200 kvadratnih metrov v lastnem paviljonu.

VELESEJMI

»PARISKI SALON«

V času od 1. do 10. oktobra bo v Parizu v palači »Grand Palais« 40. avtomobilska razstava, ki je po svetu znana kot »Pariski salon«. Na razstavi bodo razstavili tudi nove vrste avtomobilov za leto 1954. Prijavilo se je okoli 1.500 razstavljalcev. Osebnia avtomobili bodo razstavljali v veliki dvorani omenjene palače, motocikle in tovarne avtomobile pa v prostorih »Parc des Expositions« ob Porte de Versailles. V »Grand Palais« bo razstavljena tudi oprema za laboranje, za katerega je mednarodna publicistika osvojila angleško označbo »camping«.

VELESEJEM V BARIJU

Letošnjemu velesejmu v Bariju naj bi dale poseben poudarek pridelitve, ki bi pripomogle k pospešitvi moderniziranja kmetijskega v južnih delih države. Sejmšišče obsega 200.000 kv. metrov; na sejm razstavlja 4794 razstavljalcev.

V znamenju mednarodnega prava

Ameriški praznik dela v duhu svetovnega bratstva. Kot vsako leto proslavljajo tudi letos prvi ponedeljek v septembru v Združenih državah uspehe delavskega gibanja in bratstvo med delavci vsega sveta. Letošnji praznik dela je posvečen stvari miru in ga obhajajo še posebej v duhu svetovnega bratstva.

Predsednik zveze industrijskih organizacij (CIO), v katerih je organiziranih šest milijonov delavcev, je naglasil, da ameriški dan dela ni samo praznik ameriških delavcev, temveč zadeva delavce po vsem svetu, kajti na ta dan mislijo ameriški delavci na vse delavce in pretresajo na svojih zborovanjih in sprejemajo ukrepe, ki naj uvrstijo bratske vezi med delavci vsega sveta.

VEČ POTROŠNEGA BLAGA! NOVO GESLO V SOVJETSKI ZVEZI

no je izvesti pravo revolucijo na delovnem trgu. Ze na desetine let je težka industrija absorbirala delovno silo. Kdor hoče zdaj pospešiti razvoj lahke industrije, mora v ta namen izužiti specializirane delavce. Jasno je tudi, da se bodo veliki industrijski kombinati upirali tej politiki. Sami čutijo veliko potrebo po specializiranih delavcih, ki jih ni dovolj.

Lažje industrije ni mogoče razviti brez potrebnih strojev; te pa lahko dobavljata težka industrija. Poleg tega bo treba graditi nove tovarne.

Posebno vprašanje predstavlja zadeva razdelitve proizvedenega blaga. Razplet bi treba novo mrežo v trgovini in razdelitvi sredstev, da bi se blago, ki prihaja iz tovarn, pravilno razdelilo. Rešiti je treba vprašanje sposobnih delavcev. Poleg tega bo treba izužiti sposobne obrtnike in sprostiti razne druge sile, ki naj bi menjale barvo sedanje proletarske in birokratične države.

Pred poživljiivo izmenjave Vzhod - Zahod

ZSSR PONUJA PETROLEJ

Po poročilih iz Londona nastopa v zadnjem času Sovjetska zveza na svetovnem trgu kot izvoznik velikih količin petroleja. Sovjetski blok je objavil, da lahko od zdaj izvaža 2 milijona ton mineralnega olja na leto. Sovjetska trgovinska predstavništva so sklenila s Francijo pogodbo za dobavo 40.000 ton ruskega in romunskega petroleja. Ponudila so podobne pogodbe Argentini, Grčiji in Islandiji. Sovjetski izvoz petroleja na Finsko bo letos dosegel okoli 650 tisoč ton. Sovjetska predstavništva niso doslej ponujala petroleja po nižjih cenah, kakor veljajo na Zahodu.

Senzacije v ameriški patentni knjigi

Glede na svojo obsežno in vsestransko raziskovano delavnost je ameriška vlada nenadoma postala lastnica na tisoče patentov. Da bi omogočila izkoriščanje te obsežne skupine znanstvenega in tehnološkega napredka industriji — posebno malim tovarnam, ki ne imajo posebnih lastnih raziskovalnih laboratorij — je ameriško trgovinsko ministrstvo nedavno izdalo knjigo »Vladni patenti, ki jih je mogoče prosto izkorisčati«.

Knjiga opisuje 3.565 vladnih patentov, katere lahko javnost brezplačno izkorisča. V svojem komentarju o knjigi piše predsednik vladne patentne komisije, dr. Archie M. Palmer »naj bi knjiga bila tudi spodbuda in vir za nove zamisli, ki bodo privedle do rešitve raznih vprašanj, ki se pojavljajo v zvezi z raziskovanjem in proizvodnjo«.

Med drugimi omenja Palmer tudi eno ameriške vojne mornarice, ki je v začetku služil samo za ugotavljanje prisotnosti podmornice. Neki ameriški velebit iz Velikih jezer pa je ugotovil, da je ta elektronska naprava odličen pripomoček pri ugotavljanju ribljih viharov.

Knjiga naštevaja iznajdbe glede na uporabo v raznih industrijskih vejah. Ker lahko najde ena in ista iznajdba različno uporabo in ker mora biti uvrščena zato v več kot eni industrijski veji, ima knjiga 5.817 seznamov patentov.

Tako na primer opisuje tudi patent za izdelavo popolnoma steklenega papirja, kar je nekaj veljalo za popolnoma nemogoče. Ta papir je neobčutljiv na dobro filtrirano sredstvo in ker ne prevaja elektrike, je posebno primeren za izdelavo plinskih mask, respiratorjev in elektrotehnične opreme.

Drugi patenti, kot na primer »vroči sladkor«, pa so zelo obetavni v borbi proti raku in drugim boleznim. Ker vsebuje molekula »vročega sladkorja« atom radioaktivnega ogljika, so znanstveniki mnenja, da pomeni ta snov novo vodilno nit pri odkritju osnovnih kemijskih sprememb v človeškem telesu.

Nadajše najdemo v knjigi tudi naslednje izume:

Magnetska tekoča sklopka; to je mehanizma olja in železnega prahu, ki jo je mogoče pretvoriti iz tekočine v trdo stanje in zopet utekočiniti s pomočjo magnetskega polja.

Trzavjo keramičnih prevlek za zaščito obutljivih vrst materiala pred razjedanjem pri visokih temperaturah.

Nove kovinske prevleke za aluminij, nikelj in kobalt.

Material, odporen proti razjedanju kislin. Nov postopek za rafiniranje gumij, zamrzovanje živil in razmnoževanje bakterij. Nova metoda za proizvodnjo penicilina, zdravil potrebnih pri notranjih operacijah, plastičnega materiala in umetnih gnolj.

Mnoge iznajdbe, katerih odkritje je finansirala vlada, industrija že dobičkanosno izkorišča. Samo poljedelsko ministrstvo je brezplačno odstopilo 429 licenc, od teh 89 raznim koncernom, ki sedaj uporabljajo patentirane procese ministrstva za proizvodnjo bombic za uničevanje mrčesa tipa »aerosol«.

Od tisočih patentov so jih 1.709 iznalsi ljudje, ki so v vladni službi, 1049 pa uslužbenici podjetij, ki so delala za vlado. O vseh v knjigi opisanih patentih so izdali tudi izvlečke patentov s kratkim opisom posameznih iznajd. Tudi ti izvlečki so brezplačno dostopni javnosti.

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Prijavite dohodke za družinski davek!

Ponovno opozarjamo vse člane s stalnim bivališčem v tržaški in dolinski občini, da morajo najkasneje do 20. septembra t. l. predložiti pristojnim občinskim uradom prijavo dohodkov za radi odmere družinske davka, ki bo od 1. januarja 1954 dalje nadomestoval dosedanje občinske davke na stanovanje, klavir in slušnice.

Osnovo za odmero družinske davka tvorijo celotni dohodki družinske skupnosti. Zaradi odmere družinske davka morajo družinski poglavarji, ki imajo stalno bivališče v tržaški ali dolinski občini, izvršiti prijavo vseh dohodkov članov družinske skupnosti, t. j. dohodkov od zemljišče, zgradbe, industrije, trgovine, obrti, svobodnega poklica, priložnostni dohodki, od odvisnega delala.

Na posebnem obrazcu, ki so ga davčni obvezniki po večini že prejeli, je treba navesti poleg osebnih podatkov družinskega poglavarja in ostalih članov družinske skupnosti vse vrste dohodkov, ki so jih člani družinske skup-

prejemali, podatke o višini najnižnje obratnega lokala in stanovanja, morebitne kopije davečnih prijav Vanoni.

Opozorjamo člane, da so za neizpolnitev te obveznosti predvidene kazenske sankcije, ter jim zato priporočamo, da prijave predložijo v nepodaljnejšem roku do 20. septembra 1953.

PLAČANJE DAVKOV IN TAKS

Opozorjamo člane, da 18. t. m. zapade rok za plačanje davkov in taks v smislu davečnega plačilnega lista za 1953/54.

DAVEK NA POSLOVNI PROMET

Opozorjamo vse člane, ki plačujejo davek na poslovni promet (IGE) v letnem dogovorjenem znesku, t. j. trgovcem na drobno, gostilničarjem in krčmarjem, obrtnike, da 30. t. m. zapade rok za plačanje tretjega obroka tega davka za leto 1954.

Obešamo dalje člane, da je tajništvo SGZ za razpolago članom za vsa pojasnila v pogledu določite dokončnega zneska davka na poslovni promet za leta 1951 in 1952.

vreme je popolnoma uničilo refošk. Tu pa tam so izjeme kakor n. pr. v Rožni dolini pri Gorici, kjer je pridelek grozdja zadovoljiv. Splošno so treple tiste vrste grozdja, ki dajo mnogo mošta, kakor klarence in glira.

Med raznimi novimi poskusi v kmetijstvu na Vipavskem je treba omeniti zlasti figove nasade v Ložah na nekdanjem Majerjevem posestvu, ki ga je prevzela kmetijska šola. Fige bodo sušili ali pa jih destilirali.

Kakšne bodo cene vina? Ze v zadnji številki smo poročali, da bo vinska letina kljub toči v okolici Kopra in pozebi v ravninah razmeroma dobra. Ker so cene vina navzlic lanskim dobri leti letos zelo narasle, se zato prijatelji dobre kapljice vprašujejo, ali bo tudi novo vino tako drago. Preden odgovorimo na to vprašanje, moramo pojasniti, da so dvig cen povzročili kupci iz Jugoslavije, kjer lansko leto letina ni bila tako obilna. Letos pa je v Jugoslaviji trta dobro obrodila in prodajajo v Srbiji grozdje celo po 15 din kg. Zato je pričakovati, da se bo letošnja nakupna cena za grozdje sukala od 28 do 35 din in da bo vino v prodaji na debelo stalo okrog 70 din, kar bo imelo za posledico tudi znatno pocenitev v prodaji na drobno. Seveda so to samo predvidevanja, ker je vse odvisno od tega, kako se bodo formirale tržne cene.

Med drugim dejstvi nam dokazujejo to tudi statistični podatki o trgovinskem prometu s Trstom po železnici in po morju. Podatki, ki nam služijo za osnovo tega članka, niso prikaz slučajno intenzivnejšega prometa tega ali drugega meseca, temveč se naslanjajo na uradne statistike Trgovinske, industrijske in poljedelske zbornice v Trstu za vsa doba od 1. januarja 1952 do 30. junija 1953, tedaj kar za polnopravno leto.

Iz njih razvidimo, da delajo tržaške železnice in tržaška luka skoro izključno za zaledje in da živi Trst v veliki meri samo od tranzitnega prometa. Vzemimo za potrditev te trditve sprva železniški promet v letu 1952.

Tu je ves ta čas na prvem mestu Avstrija, na kar ji sledijo ostale zaledne države, Italija in druge dežele. Glede Italije omenjamo, da doseže sicer večkrat drugo mesto v trgovinskem prometu po železnici, da pa je njena udeležba že v razmerju z Avstrijo, kaj se le v razmerju do ostalega tržaškega zaledja, naravnost minimalna. Ne pozabimo poleg tega, da je še danes STO v italijanskem carinskem sistemu.

Ce upoštevamo tudi najnižji dovoz po železnici, ki je dosegel v decembru 1952 le 71.894 ton, ali pa najvišji promet v februarju istega leta, je bila vselej na prvem mestu Avstrija. Tako je decembra 1952 uvozila v Trst 38.272 ton ali 53,23%, druge zaledne države (Jugoslavija, Češkoslovaška, Madžarska, Nemčija, Romunija) 20.987 ton ali 29,19%, Nizozemska, Belgija in druge dežele 1.340 ton ali 1,86%. Italija s svojimi 11.295 tonami je dosegla le 15,71% vsega uvoza!

Približno isto razmerje med navedenimi državami obstaja glede uvoza po železnici, ki se je v februarju 1952 povzpela na 970.778 ton. Avstrija je s 678.918 tonami uvozila 69,72%, ostale zaledne (Jugoslavija, Češkoslovaška, Nemčija in Madžarska) s 150.250 tonami 15,54%, Francija, Nizozemska itd. s 3.834 tonami 0,86% celokupnega uvoza. Italija je s 134.595 tonami ali 13,86% prometa ostala zopet daleč zadaj.

Sedaj pogledimo, kako je bilo z izvozom po železnici v istem letu. Vzemimo zopet najprej najnižji izvoz v mesecu decembru s 119.084 tonami ter najvišji izvoz z 2.794.213 tonami v januarju 1952.

Tako uvidimo, da je pri tržaškem izvozu po železnici sodelovala vse leto na prvem mestu zopet Avstrija. V decembru, ko je bil izvoz najnižji, je šlo v Avstrijo 78.458 ton blaga ali 65,88%, v ostale države tržaškega zaledja (Jugoslavijo, Češkoslovaško, Madžarsko, Nemčijo in Dansko) 17.366 ton ali 14,58 odstotka, v Svisko in druge dežele 9 ton ali 0,07% izvoza, v Italijo pa 23.139 ton ali 19,45%, kar je v nasprotju z ostalimi 80,55% zaledja in drugih držav zelo malo.

Se neugodnejše razmerje za Italijo dobimo v januarju 1952, ko je dosegel izvoz po železnici najvišjo točko z 2 milijona 794.213 tonami. Avstrija prenašala tu z 2.469.152 tonami ali 88,36% vsega tržaškega železniškega izvoza, nadaljnje tržaško zaledje (Jugoslavijo, Češkoslovaško, Nemčija, Madžarska itd.) sledi s 169.255 tonami ali 6,05 odstotka, ostale države (Francija itd.) s 1.254 tonami ali 0,04% ter Italija s 154.552 tonami ali 5,53% proti ostalim 94,47% zaledja in drugih držav.

Sod za 420 hektolitrov vina

Sodobno kletarstvo v coni B

Piran, 8. sept.

Najbolj zanesljive in donosne panoge kmetijstva v coni B so povrnile, zgodnji pridelek, sadjarstvo in vinogradništvo. Razen po svojih zgodnjih pridelkih je cona B znana po svojem vinu, ki uživa zlasti v Trstu in Jugoslaviji velike slave. Kljub temu, da bi bila cona B zaradi kakovosti svoje zemlje in ugodnega podnebja lahko izrazito vinogradniška in da je ljudska oblast že sedaj posvečala vinogradništvu veliko pažnjo, je vinogradništvo v coni B še vedno zaostalo. Zlasti pa je zaostalo kletarstvo.

Ce izvzamemo nekaj zadrug in nekoliko naprednejših posestnikov, je le redki kmet, ki bi razpolagal s tako kletjo, da bi bila vredna tega imena. Pretežna večina hrani svoj vinski pridelek v navadnih shrambah, kjer shranjuje tudi druge poljske prideleke. Vina pa večinoma ne hranijo v sodih, marveč kar v odprtih kadeh. Zato ni nič čudnega, ako se vino v taki družinski navzame raznih duhov in da kmalu cika. Povrh tega mnogi kmetje nimajo niti dovolj prostora in niti dovolj posode, da bi v njej shranili ves svoj vinski pridelek.

Zato je ljudska oblast v koprskem okraju v svoji skrbi za razvoj kmetijstva že leta 1947 pričela graditi v Skocijanu pri Kopru moderno vinsko klet, kamor naj bi kmetje dovažali grozdje, ki bi se nato pod strokovnim vodstvom predelalo v vino. Klet je pričela obratovati jeseni leta 1950. Potreba po taki kleti je bila tako velika, da že danes ne ustreza več potrebam, čeprav znaša njena zmogljivost 319 vagonov. Klet upravlja podjetje »Vinox«. Lansko leto je to podjetje odkupilo 250 vagonov grozdja. Lahko bi ga odkupilo tudi 300 vagonov, ako bi bila zmogljivost njegove kleti vsaj za toliko večja.

Predelovanje grozdja v vino je seveda mehanizirano. Kmet pripelje grozdje na dvorišče in ga razloži v našale zato narejene odprtine, iz katerih ga v koritom podobnih napravah dvignejo v stiskalnice. Dosedaj je imela klet samo hidravlične stiskalnice. Letos pa si je nabavila stiskalnico na zračni pritisk, ki ima mnogo večjo kapaciteto in se z njo laže in hitreje dela. Iz stiskalnice odteka most po primerni predelavi bodisi naravnost v ogromne cisterne in sode ali pa v pravtako ogromne kadi, da dokonča proces vretja. Klet razpolaga s 34 velikimi cisternami in 74 ogromnimi sodi, izmed katerih pogoltno največji 420 hektolitrov (štiri in pol vagone) in slovi kot največji sod v Jugoslaviji. Seveda se pri nakupu in predelavi grozdja skrbno sortira, kar omogoča podjetju, da prideluje svoja dobro znana sortna vina kabernet, pinot, barbele in muškate. Le žal — kar priča tudi

ŠOLSKO LETO SE BO KMALU PRIČELO!

STARŠI! Predno boste nakupovali za otroke, oglejte si našo zalogo najlepših modelov moških ženskih in otroških čevljev.

CALZOLERIA FIORENTINA Soc. a. r. l.
TRIESTE - VIA E. TARABOCCHIA 2 - TEL. 96-536

GOSTILNA
FURLAN
Repentabor št. 19
Telef. 820

Točimo prvovrstna domača, vipavska in istrska vina in kraški teran - Prvovrstna kuhinja - Točna postrežba

KAROSERIJA
Mario Gregorat

Trst, ulica F. Severo 12
Telefon št. 60-67

Hitra izvršitev naročil in takojšnja dostava
Cene ugodne

Hotel „CENTRAL“
Hotel „D O R A“
Hotel „P I R A N“
Hotel „PARTIZAN“

in sodobno urejena nočna restavracija in bar „VESNA“ nudijo razne specialitete na žaru, dobro vino, prijetno zabavo ob najboljšem plesnem orkestru. ODPRTO VSAK VEČER!

150 MODERNO UREJENIH SOB
S TEKOČO VODO, OKUSNA HRANA, DOMAČA VINA

Prenotacije za skupine, bankete in posameznike. Telefonirajte na št. 31 in 34
P O R T O R O Ž

SPLOŠNA TRGOVSKA d. d. - KOPER
S. A. COMMERCIO IN GENERE - CAPODISTRIA
IMPORT - EXPORT
Zastopnik za TRST: I. ADAMIČ, ulica Valdirivo 13 - Tel. 28-448

Mehanična delavnica in prodaja motornih vozil
Tassan Bruno
TRST - ul. Udine 61 - Telefon 75-12

Vam nudi po ugodnih cenah motorje, „MOSQUITO“, motocikle „GAMMA“, dvokolesa priznanih znamk ter pribor za „VESPE“ in „LAMBRETTE“

Radio **ANELLI**
TRST, ul. Udine 32 - Tel. 51-75

Velika zaloga, radiosprejemnikov, radio-elektro materiala, električnih štedilnikov ter šivalnih strojev priznanih znamk!
Lastna specializirana radiotehnična delavnica. Sprejemamo vse vrste popravila.

„DALMATIA“ UVOZ - IZVOZ
TRST - UL. CANAL PICCOLO 2 - TELEFON 71-54
Predstavništvo:

SPREJEMAMO ZASTOPSTVA ZA JUGOSLOVANSKA IZVOZNA IN UVOZNA PODJETJA

POŠILJAMO DARILNE PAKETE ZA JUGOSLAVIJO PIŠITE SVOJCEM, NAJ SE OBRAČAJO NA NAŠ NASLOV

PROJEKTIRANJE-MONTAŽA CENTRALNIH KURJAV IN VODOVNIH INŠTALACIJ KLEPARSTVO

HOTEL
„SLAVIJA“
OPATIJA

Razpolagamo s popolnim komfortom prvovrstnega hotelskega obrata - Topla in hladna voda. - Vse sobe s balkoni. - 350 ležišč
Pred sezono in po sezoni dajemo popust!

F. RUPENA & SUCC.
Soc. a. r. l.

COMMERCIO IMPORTAZIONE, ESPORTAZIONE
COMMISSIONI RAPPRESENTANZE

Trst, ul. Udine 15 - Tel. 86-48
Telegr. RUPENAFRAN

Zastopstvo za Trst za „Export Drvo“ Zagreb in „Lignum“ Zagreb
Generalni zastopnik za Italijo istriških premogokopov RAŠA in „Istra Import-Export“ - Rijeka-Ies

SOSIĆ
SOSI
MARIO
OPČINE, TRG MONTE DE 4 - TEL. 21-155

Prodajamo plinske, električne in druge štedilnike znamke „ZOPPAS“, radio aparate priznanih znamk in električni material

ZASTOPSTVO „LIQUIGAS“

Nabavite ga lahko v Bazovici, Padričah, Trebčah, Konknetu in Velikem Repnu
Prodajamo tudi na obroke - Cene ugodne!

AVTOPODJETJE
STAR
Tovorni prevozi Tel. št. 5608 Osební avtobusni prevozi

Mehanična delavnica
AVTOGARAŽA - TRST
ULICA MORERI 7

KRONIKA

Silen viš. Nedavni govor predsednika FLR Jugoslavije Tita na Okroglici je napravil na vse tržaške prebivalce ne glede na narodnost in poklic silen vtis. Z njegovim govorom je tržaško vprašanje prešlo v novo razdobje. Predsednik predlog za internacionalizacijo Trsta je zlasti v gospodarskih krogih izrazil živahne razprave. Sami udeleženci se pohvalno izražajo glede organizacije prevoza ogromnih množic in reda na proslavi.

»VINO-KOPER« v Celovcu. Na Koroskem sejmu v Celovcu je podjetje »VINO-KOPER« razstavilo belo in črno vino. Podjetje je navezalo s koroskimi uvozniki obstoječe poslovne stike.

Za namestitev domače delovne sile. Ravnateljstvo za finance in gospodarstvo pri ZVU je naslovilo na pristojne urade naše Zavezniske vojaške uprave posebno okrožnico, v kateri priporoča, naj se pri izvajanju raznih javnih del upoštevajo predvsem domači delavci.

Gradnja petrolejske ladje. Italijanska plovna družba Villain-Fassio iz Genove je naročila pri Združenih jadranskih ladjedelnicah v Trstu petrolejsko ladjo tonaže 13.500 ton. V tržaških ladjedelnicah bodo tako zgradili 3 petrolejske ladje s skupno tonažo 45.000 ton.

Obodritev jugoslovanskih kontingentov. Na sestavek »Stara taktika« v zadnji številki »Gospodarstva« dopolnjujemo z vestjo, da je ZVU med tem časom izdala uvozna dovoljenja za zaključke ki so jih napravila jugoslovanska podjetja na Tržaškem velesejmu.

Koncert godbe ameriškega vojnega letalstva. Dne 11. septembra ob 20.30 bo imela v Trstu na trgu Unità koncert godba ameriškega vojnega letalstva. H koncertu, ki bo predvajan samo enkrat, je vljudno vabljen tako tržaško občinstvo kakor ameriško in zavezniško osebje. Godba je sestavljena iz 115 instrumentov.

Organizacija »Ustanove za vojne sile v Trstcu«. Zavezniske vojaške uprave je spremenila ukaz št. 345 z dne 29. marca 1947, ki zadeva reorganizacijo

PROMET v pristanišču

Med 24. avgustom in 3. septembrom se je ladijski promet skozi naše pristanišče gibal takole:

TRZASKE IN ITALIJANSKE LADJE

»Esperia« je priplula iz Bejruta s 656 t in se vrnila natovorjena, »Alfonso Pellegrino« je priplula iz Carigrada s 87 t in se vrnila natovorjena, »Angelica« je priplula iz La Goulette 4500 ton železne rude in se vrnila prazna. »Otranto« je priplula iz Carigrada s 722 t blaga in se vrnila natovorjena. »Enria« je priplula iz Aleksandrije s 329 t, odplula v Benetke prazna, od koder se je vrnila ter odplula v Bejrut. »Teresa Cosulich« je prispela iz Kazablance s 21 t in se vrnila s 1511 t lesa in 345 t blaga. »Maria Carla« je priplula iz Genove s 60 t in se vrnila natovorjena.

PRIPLULE SO: »Vesuvio« iz Vancouvra s 1211 t, »Manuela« iz Assaba s 8 t kave, »Barletta« iz Carigrada s 45 t, »Città di Alessandria« iz Valence s 3 t, »Louis Pasteur« iz Barja prazna, »Elba« iz Plombina s 2478 t železne rude, »Calix« iz Benetk prazna, »Falco« iz Ockaja z 2300 t železne rude, in »Pennsylvania« iz Tripolisa z 10.250 t mineralnega olja, ODPLULE SO: »Rosalba« v Port Sudan natovorjena, »Paolo Toscanelli« v Buenos Aires natovorjena, »Marco Forcarini« v Baltimore natovorjena, »Amazona« v Ramore s 583 t mineralnega olja, »Armennia« v Bejrut natovorjena, »Messapia« v Larnako s 500 t, »Cagliari« v Hamburg natovorjena, »Maria Cosulich« v Kazablanko s 105 t, »Ardea« v Charleston natovorjena, »Bicev« v Latakijo natovorjena, »Nino Blixio« v Buenos Aires z 9000 t.

AMERISKE LADJE

»Simons Victory« je priplula iz New Yorka prazna in odplula v Livorno natovorjena. »Express« je prispela iz New Yorka s 152 t in se vrnila v ZDA natovorjena. »Black Point« je priplula iz New Yorka 9788 t premoga in odplula v Port of Spain prazna. »Exidone« je prispela iz New Yorka s 387 t blaga in odplula v Iskenderu natovorjena.

GRSKE LADJE

»Kozani« je priplula iz Milosa s 125 t blaga in se vrnila v Pirej natovorjena. »Carpato« je odplula v Pirej natovorjena. »Aristodemos« je odplula v Pirej s 720 t blaga.

»ANGLESKA« Empire Kena je priplula iz Port Saida prazna in se vrnila. »HOLANDSKA« Ariadne je priplula iz Amsterdama 1300 t blaga. »EGIPTOVSKA« Star of Luxora je odplula v Aleksandrijo prazna. »LIBERIJSKA« Euridideja je odplula v Južno Korejo natovorjena. »IZRAELSKA« Dromite je odplula v Tel Aviv natovorjena. »ARGENTINSKA« Rio Gallegos je priplula iz Buenos Aires prazna. »TURSKA« Ardahan je odplula v Smirno natovorjena.

NAPOVEDAN JE PRIHOD NASLEDNJIH LADIJ:

Proga: Jadransko in Tiren: ko morje
»Città di Siracusa« prihod 11-9, odhod 12-9; »Città di Messina« prihod 15-9, odhod

18-9; »Città di Catania« prihod 25-9, odhod 26-9; »Cello« prihod 29-9, odhod 26-9-2-10; »Maria Carla« prihod 9-10, odhod 10-10.

Proga: Grčija - Turčija - Sirija - Liban - Israel - Egipt

»Alfonso Pellegrino« prihod 13-9, odhod 16-9; »Aguglia« prihod 14-9, odhod 18-9; »Barletta« prihod 15-9, odhod 17-9; »Campidoglio« prihod 15-9, odhod 17-9; »Tinos« prihod 15-9, odhod 22-9; »Aristodemos« prihod 17-9, odhod 21-9; »Dromite« prihod 18-9, odhod 27-9; »Treviso« prihod 19-9, odhod 22-9; »Messapia« prihod 20-9, odhod 23-9; »Sandra Maria« prihod 20-9, odhod 25-9; »Turiddu« prihod 20-9, odhod 25-9; »Esperia« prihod 22-9, odhod 25-9; »Enria« prihod 23-9, odhod 25-9; »Kozani« prihod 25-9, odhod 28-9; »Ardahan« prihod 25-9, odhod 30-9; »Barletta« prihod 29-9, odhod 1-10.

Proga: Vzhodna, Zahodna in Južna Afrika

»Astra« prihod 10-9; »Valprato« prihod 20-9, odhod 24-9; »Maria Cosulich« prihod 25-9, odhod 10-10; »Teresa Cosulich« prihod 25-9, odhod 10-10; »Africa« prihod 9-10, odhod 12-10.

Proga: Zahodna in Severna Evropa

»Cavalo« prihod 12-9, odhod 14-9; »Midase« prihod 15-9, odhod 15-9; »Giosui Borsia« prihod 19-9, odhod 23-9; »Garwood« prihod 1-10, odhod 2-10; »Domino« prihod 5-10, odhod 6-10.

Proga: Severna Amerika

»Excellency« prihod 20-9, odhod 20-9; »Exbrooke« prihod 22-9, odhod 22-9.

Proga: Srednja Amerika - Pacifik

»Almeria Lykes« prihod 20-9, odhod 20-9; »Mongolia« prihod 22-9, odhod 26-9; »Ruth Lykes« prihod 22-9, odhod 23-9; »Thompson Lykes« prihod 30-9, odhod 30-9; »Etna« prihod 13-10, odhod 20-10; »Doctor Lykes« prihod 14-10, odhod 16-10; »Eugene Lykes« prihod 20-10, odhod 22-10; »Aimee Lykes« prihod 25-10, odhod 27-10; »Genevieve Lykes« prihod 26-10, odhod 27-10.

Proga: Južna Afrika

»Lene« prihod 20-9, odhod 28-9; »Rio Bermejo« prihod 20-9, odhod 25-9; »Rio Cuartro« prihod 5-10, odhod 15-10; »Toscanelli« prihod 22-10, odhod 29-10.

JUGOSLOVANSKE LADJE

»Sarajevo« je priplula z Bliznjega vzhoda 24. avg. izkrcala 200 t bombaža, vkrcala 365 t blaga ter odplula na Reko 27. avg. »Hrvatska« je priplula 28. avg. iz Severne Amerike, izkrcala 311 t ter odplula na Reko 29. avg. »Kragujevac« je priplula 29. avg. iz Emdena, izkrcala 7500 ton premoga in odplula v Rašo 6. sept. »Romanija« je priplula 31. avg. iz Severne Evrope, izkrcala 187 t blaga ter odplula istega dne na Reko. »Solina« je priplula z Reke 1. sept. vkrcala 75 t blaga za Turčijo in odplula 1. sept. »Drina« je priplula iz Mersine, vkrcala 160 t blaga ter se vrnila 9. sept. »Učka« je priplula 9. sept. iz Severne Evrope. »Romanija« je prispela 9. sept. z Reke. Pričakuje se prihod naslednjih ladij: »Zagreb« 10. sept., »Titograda« 12. sept., »Neretva« 11. sept., »Dubrovnik« 12. sept., »Hercegovina« 12. sept. in »Makedonija« 14. sept.

Turistična plačilna sredstva

V članku »Kako potuješ v Jugoslavijo« (glej zadnje številke »Gospodarstva«) smo večkrat omenili razne kreditne papirje, ki jih tuji potnik lahko uporabi v Jugoslaviji, kakor so potniški ček, voucher, kreditno pismo itd. Danes priložujemo kratko razlago teh plačilnih sredstev po »Turističnem vestniku«.

POTNIŠKI ČEK

Potniški ček, ki ga v poslovnih krogi imenujejo po angleško »traveller's check«, je posebne vrste ček, ki se po svojem pomenu že blizu mednarodnemu denarju. Izdajatelj — trasant je kakšna svetovno znana banka ali potovalni urad. Le-ta izdaja kupcu, ki vplača določeno vsoto denarja, zvezek čekov, glasečih se navadno na okrogle zneske v kakšni svetovni valuti n. pr. v dolarjih, funtih sterlingih itd. Po dogovoru z izdajateljem čekov izplačujejo (honorirajo) te čeke ne le izdajateljeve podružnice, temveč tudi številne večje tuje banke in potovalni uradi. Prav v tem je velika prednost potniških čekov.

Vsak izdajatelj — trasant — potniških čekov izda navodila o poslovanju s svojimi čeki. Ta se v glavnem nanašajo na zunanji videz čekov, na njihovo veljavnost (12 mesecev); navajajo se trasanti in njihove poslovne

zveze, način vnovčenja čeka, remburs (priznanje čeka), indosiranje (prenos čeka) itd.

VOUCHER ALI NAPOTNICA

Voucherji (izg. vaučerji) spadajo med devize takrat, kadar se izdajajo za potrebe inozemskega turizma. V veliki meri pa se uporabljajo tudi v domačem turizmu. Voucher ali napotnica je neke vrste turistični ček, pri katerem je trasant — izdajatelj — vsak potovalni urad in trasat — oseba, na katero se ček glasi — kakšen drug potovalni urad, oziroma podjetje ali njegov pooblaščenec, ki izvaja usluge, kakršne so v vouchery natančno navedene (hotelske, prevozne).

Izda ju vouchery se napravi na podlagi pogodb med različnimi potovalnimi uradi, domačimi in tujimi ter med potovalnimi uradi in kakšnim hotelskim, transportnim ali podobnim podjetjem. V prvem primeru se trasant, t. j. potovalni urad, zaveže, da bo izvršil določene usluge, bodisi sam neposredno kot n. pr. prevoz, bodisi posredno s pomočjo gostinskih podjetij za gostinske usluge ali s pomočjo drugih ustreznih podjetij ali ustanov. Trasant sklene o vsem tem potrebne pogodbe s podjetji, ki bodo dejansko izvrševala določene usluge. Trasant se

zaveže, da bo v določenem roku na določenem mestu poravnal protivrednost po odbitku provizije za izvršene usluge. V drugem primeru je podobno: trasat, t. j. hotelski ali transportno podjetje se zaveže, da bo izpolnilo vse naloge trasanta; trasant pa, da bo v določenem roku in kraju plačal (priznal) protivrednost uslug, ki jih je izvršil trasat z odbitkom provizije.

KREDITNO PISMO

Kreditno pismo je pisni nalog neke banke ali potovalnega urada, ki se izroči uporabniku in je nakazan na korespondenta banke oziroma potovalnega urada, da le-ta v določenem roku izplača uporabniku pri predložitvi (prezentaciji) zneske v določeni višini. Za razliko od čeka, kjer se izplačilo opravi v celoti, se pri kreditnih pisnih izplačila lahko zahtevajo postopoma. Imamo dve vrsti kreditnih pisem: navadna in cirkularna. Navadna pisma so tista, ki se nanašajo na enega korespondenta, medtem ko se cirkularna kreditna pisma nanašajo na več korespondentov, bodisi v eni državi, bodisi v raznih državah (svetovno kreditno pismo), ki ima pogosto fotografijo uporabnika; vsekakor pa mora vsebovati njegov podpis. Izdajanje kreditnih pisem je predmet posebnih dogovorov med različnimi bankami in potovalnimi uradi.

Socialni VTRINKI

CEDALJE MANJ ROJSTEV V AVSTRIJI

Po popisu z dne 1. junija 1951 je bilo v Avstriji:

otrok od 0-5 leta	529.791	7,7%
otrok od 5-10 leta	513.402	7,4%
otrok od 10-15 leta	543.504	7,7%

Vseh teh otrok je bilo 22,8% celotnega prebivalstva; ako dodamo še 6,4% mladeničev do 20. leta, sestavlja mlajši sloj prebivalstva 29,2%, medtem ko je bilo tega sloja leta 1910 še nad 39%.

V povojnem času se je število rojstev sukalo tako-le:

rojstva	presežek na 1000 preb.
1946	111.302
1947	128.953
1948	123.221
1949	113.375
1950	107.884
1951	102.764

Prvo število pomeni letnico, drugo navaja število rojstev, tretje presežek rojstev nad smrtnimi primeri in četrto presežek rojstev nad smrtnimi primeri na 1000 prebivalcev.

Na Dunaju se je leta 1951 rodilo samo 12.550 otrok (leta 1910 44.411) in leta 1952 12.220. Umrlo je tega leta 24.953 Dunajčanov. Med 481.447 poročenimi ženami na Dunaju jih je bilo leta 1939 186.228 brez otrok, 135.777 z enim otrokom, 77.033 z dvema otrokoma, ostale so imele po več otrok.

Po drugi svetovni vojni se je število otrok še zmanjšalo. Sociologi pripominjajo kritično, da je število psov med tem časom na Dunaju naraslo za 25.000.

Milijarda dolarjev za Avstrijo

Zanimivi so podatki o ameriški pomoči Avstriji, ker kažejo kako dalečrjevo so bile združene ameriške države tudi proti premaganim državam. Vse kaže, da ameriška diplomacija sploh ne dela v tem pogledu nikakršne razlike, med zmagovalci in premaganci, ko gre za organizacijo odpora proti Sovjetski zvezi.

Po podatkih avstrijskega Instituta za gospodarsko raziskovanje je Avstrija prejela od srede 1948 do marca 1953 v okviru Marshallove pomoči in Predstavnstva za vzajemno pomoč (MSA - Mutual Security Agency) 989,1 milijona dolarjev, in sicer 711,8 milijona kot neposredno in 277,3 milijona dolarjev kot posredno pomoč. Do konca marca 1953 je bilo izdanih nakupnih pooblastil v vrednosti 688,3 milijona dolarjev. Od tega je prišlo v Avstrijo že za 630,4 milijona dolarjev blaga. Posredna pomoč, to je kritija avstrijskega primanjkljaja pri Evropski plačilni zvezi, je sredi lanskega leta prenehala.

Po uradnem tečaju je vrednost blaga, ki ga je Avstrija kupila z ameriško pomočjo dosegla 14.705 milijonov šilingov (okoli 368 milijard lir).

Z izkupičkom, ki ga je ustvarila avstrijska vlada s prodajo ameriškega blaga na notranjem avstrijskem trgu (pro. ti vrednostnim skladom) so Avstrijci finanstrali predvsem gradnjo elektrarn in opremo rudnikov in železarn. Za zgradnjo elektrarn je bilo potrošenih 3.342 milijonov šilingov, se pravi okoli dve tretjini protivrednostnega sklada.

30 MILIJONOV FUNTOV ZA URANIJ

Predsednik južnoafriške vlade dr. Malan je izjavil, da bo Južna Afrika kmalu zaslužila s prodajo uranija 30 milijonov funtov na leto. Vrednost proizvodnje uranija bo v kratkem dosegla 200 milijonov funtov na leto. S proizvodnjo uranija se bavijo 3 podjetja, ki hkrati pridobivajo zlato. Vso proizvodnjo uranija proda Južna Afrika Britaniji in Združenim državam.

DVE SVICARSKI POSOJILI NEMCI

Svica bo podelila Zahodni Nemčiji dve posojili v znesku 250 milijonov švicarskih frankov, 140 milijonov polje da za elektrifikacijo proge Bazel-Karlsruhe. To posojilo je podeljeno za dobo 20 let, lahko pa se amortizira tudi v 5 letih. Drugo posojilo v znesku 110 milijonov švicarskih frankov pojde za zboljšanje opreme nemških jeklarn in železarn. Vrniti se mora v 18 letih; obresti znašajo 7-8%. Nemčija se je obvezala, da bo Svici dobavljala najmanj 100.000 ton jekla na leto. Danes znašajo švicarske nabave jekla v Nemčiji 120 do 130 tisoč ton na leto.

SVETOVNA KONFERENCA ZA PRIDOBIVANJE ELEKTRICNE ENERGIJE

Od 7. do 9. septembra se v Essenu in Duesseldorfu sestane mednarodnega izvršnega sveta svetovne konferenec za pridobivanje električne energije.

Svetovna konferenca je bila obnovljena leta 1950. Zdaj gre za priprave kongresa, ki bo leta 1956. Nemci bi želeli, da bi bil kongres v Nemčiji.

8% NEMSKÉ INDUSTRIJE V BEGUNSKIH ROKAH

Begunci v Zahodni Nemčiji so zelo podjetni. V svojih rokah imajo že okoli 8% vse industrije v Zahodni Nemčiji. Pomaga jim tudi država z velikimi posojili. Do konca leta 1952 je država potrosila za podpore begunskim podjetjem 287,3 milijona nemških mark. Posojilo v ta namen je prešlo 77.741 beguncev.

Ne pozabi na reklamo!

MOČ REKLAME

Tudi v primeru, ko bi hotel brezplačno razdati zlato, ne bi našel odjemalcev, ko ne bi imel na razpolago sredstva, da bi ljudem to povedal. (Henry Ford)

DOBRA REKLAMA ZA NEMSKO VINO

Na vinski razstavi v Mainzu je namestnik ministra za kmetijstvo ugotovil, da je bil lanski nemški vinski pridelek razprodan brez posebnih težav, čeprav je Nemčija uvozila mnogo tuje vina. Za uspeh se je treba zahvaliti predvsem dobro organizirani reklami, ki jo je financirala država (Rheinland-Pfalz). Pozval je vinska podjetja, naj sama prevzamejo del stroškov za reklamo.

Trgovinska bilanca z ZDA skoraj v ravnovesju

Londonski »Financial Times« poroča:

»Najzanimivejša vest v zadnjem biltenu Gospodarske-komisije Združenih narodov za Evropo je poročilo o izboljšanju salda na tekočem računu med zahodno Evropo in Združenimi državami. V prvem četrtletju 1953 je zahodna Evropa povečala svoje rezerve v tuji valuti za približno pol milijarde dolarjev, k čemur so največ pripomogle Velika Britanija, Zahodna Nemčija in Nizozemska. Najbolj se je saldo povečal s stalnim kopičenjem dolarjev in dolarskih aktiv iz Združenih držav, ki so se povečale za 450 milijonov dolarjev. Po ameriških cenitvah so zahodnoevropske države kot celota ob koncu prvega četrtletja 1953 že skoro uravnovesile svoj tekoči račun z Združenimi državami — razen pomoči — in se je ta ugodna težnja verjetno tudi nadaljevala.

V 12 mesecih od aprila 1952 do marca 1953 je ostal tekoči primanjkljaj zahodne Evrope z Združenimi državami na pametni ravni. Edina slaba stran tega izboljšanja pa je, kako je do tega prišlo. Od celotnega izboljšanja v tem razdobju v znesku dve milijardi dolarjev je nad polovico pripisati zmanjšanju uvoza iz Združenih držav in samo 222 milijonov dolarjev povečanju izvoza v Združene države. V I. četrtletju letošnjega leta je evropski izvoz v Združene države padel le nekoliko pod povojnim rekordom, ki je bil dosežen v preteklih treh mesecih. Ker pa uvoz iz dolarskega področja verjetno ne bo ostal na sedanjih ravni, je zato jasno, da bo treba izvozne dohodke še naprej znatno povečati.

REKORDNA BRITANSKA PROIZVODNJA AVTOMOBILOV

Britanska avtomobilska industrija je julija izdelala povprečno 13.200 avtomobilov, to je približno 5 avtomobilov vsako delovno minuto. Proizvodnja trgovinskih vozil, skoraj 4.600 tedensko, je bila nekoliko nad tedenskim povprečjem prejšnjih treh mesecev.

RAZSTAVA STROJNE IN KEMIČNE INSTALACIJE V LONDONU

Da bi čim bolj ustregli tujim obiskovalcem, so letošnje razstavo strojev, morarice in varjenja povezali z razstavo kemičnih instalacij. Razstava kemičnih instalacij je prva te vrste po vojni. Od strojev so razstavljene razne vrste turbin, med njimi tudi model plinske turbine, s katerimi je opremljena ladja cisterna »Auriss«, nadalje hidravlični skripe, naglo delujoči žerjav, razne črpalke ter vse vrste industrijskih ventilov v raznih velikostih in razne vrste elektrotehniških proizvodov. Na razstavnem prostoru 23.125 kvadratnih metrov v Olympiji je na 500 stojnicah razstavljenih nad 1.250 izdelkov. Razstava bo odprta do 17. septembra.

REKORDNI IZVOZ PISARNISKE OPREME

V prvih sedmih mesecih letošnjega leta je vrednost izvoza britanske industrije pisarniških strojev dosegla 6 milijonov funtov sterlingov, kar je nekoliko več kot v istem razdobju lanskega leta; jeklenih omaric in omar pa so izvozili za 1 milijon funtov sterlingov. Samo v juliju so izvozili za 1.024.846 funtov sterlingov pisarniških strojev, kar je nov rekord za en mesec. Med najboljšimi britanskimi kupci je Francija, ki je v prvih sedmih mesecih letošnjega leta kupila za 347 tisoč funtov sterlingov pisarniških strojev, to je 50% več kot v istem času lanskega leta; nadalje Združene države, Južna Afrika in Nova Zelandija.

Mednarodni sporazum o sladkorju

Na mednarodni šestdeski konferenci ZN o sladkorju, ki se je nedavno zaključila v Londonu, je 51 držav, ki so se konference udeležile, podpisalo nov mednarodni dogovor o uravnavanju dobav in sladkornih cen. Dogovor bodo morali odobriti še parlamenti držav podpisnice. Drugi namen dogovora je povečanje potrošnje sladkorja in ohranitev kupne moči na svetovnem tržišču v državah oziroma na področjih, katerih gospodarstvo v veliki meri zavisi od proizvodnje oziroma izvoza sladkorja, s pošiljanjem statističnih podatkov proizvoznikom, v prizadevanju, da bi ohranili primeren življenjsko raven delavstva, delovne pogoje in plače.

S sporazumom, katerega so sklenili za dobo 5 let in stopi v veljavo 1. januarja 1954, je bil ustanovljen tudi no več »siromašnih turistov«, ki prenočujejo pod šotiri, kuhajo sami itd.

Glede dohodkov mornarice je kot praktik — v Pireju ima namreč mož lastno pomorsko agencijo in nekoč je imel tudi nekaj ladij — dejal, da bodo le-ti dajali družinam manj, češ da sedaj manj potrebujejo, ko dolarje bolje menja; razliko pa bodo mornarji obrčali v nogavici. Tudi brodarji so že pričeli pošiljati pomorskim agencijam za luške stroške tretjino manj kot doslej. Le glede pošiljk izseljencev, ki so bile doslej v blagu, je bolje: zdaj pošiljajo zares denar — dolarje.

Kakor koli že, finančno-valutne razmere so danes v Grčiji na prvem mestu. Morja ne bo vse tako kakor meni naš grški tovariš, vendar je res, da skuša vlada najprej rešiti svoje, bolj notranje vprašanje s tem, da iz pomoči ZDA krije državni primanjkljaj, ne glede na splošni položaj. Razvedenje je prineslo dvojno vsoto pomoči v drahmah, s tem je 1. julija lahko nekaj povišala plače državnih uradnikov in krila ostale stroške. Ni pa rešila vprašanja življenjskega standarda; cene so narasle julija za 30% in težnja za bodočnost je ostala ista.

Zanimiva za grške razmere je opomba ravnatelja Naftemporikie, da je namreč njegov list nekoč »poluradeno« objavila okrožnice gospodarskih ministrov, statistike itd. poprej kakor ministrstva sama. Oni dan sem čital, da je bil sklenjen kilinski dogovor z Madžarsko — list pa je hkrati prinesel vse podrobnosti. Dogaja se tudi, da ministri okrožnice podrejenim uradom opozarjajo, naj si določene določbe poiščejo v dnevniku »Naftemporikie«, številka ta in ta. List sem potem videl na pisalnih mizah vseh resnejših podjetij, bank, v uradih itd.

B. Z. (Se nadaljuje)

Atene, avgusta

Grčija šteje danes okroglo 7.500.000 prebivalcev na svojih 130.000 kvadratnih kilometrih. Gostota je največja na otoku Krku (167 prebivalcev na km²), na Atiki in Beociji (154 prebivalcev na km²). Glavna področja kontinentalne Grčije so Tracija, Makedonija, Epir in Tesalija. Plodne ravnine imata Makedonija in Tesalija, ostale pokrajine so bolj ali manj hribovite.

Različnost podnebja se odraža na poljedelskih kulturah: južni, obmorski predeli s toplo mediteransko klimo omogočajo gojenje oliv, fig, bombaza. Na Kreti uspevajo celo banane. V severnih, ravninskih predelih pridelujejo tobak in žito, hladnejša področja pa se bavijo z živinorejo. Približno dve tretjini prebivalstva živi od poljedelstva.

V zori brzi vlak proti Atenam. Akropolis in končasti Lykabates vladata ravnini, ki nas pelje v mesto. Naokrog druge gole gore, ki se s svojimi trdimi črtami ostro vtišnejo v oko. Pogled je nedvomno tudi pod vplivom spominov iz študentskih dni, nezbrisanih. Grška zemlja pomeni trdo, resno, klasično lepoto in sinje, sijajno morje. Atene nas sprejemajo z nešteti milimi hišicami, ki se raztezajo kilometre naokrog. Vsak Ateneč bi bil rad sam zase in zato je mesto silno razkropljeno. Čeprav šteje prestolnica skupno s Pirejem 1.200.000 ljudi in čeprav je zares središče, ki prevlada vso deželo, tu di s svojo industrij — 60-70 odstotkov vse grške proizvodnje izvira iz Aten in Pireja — ne napravlja močnega vtišja.

Nova, posebnost, ki opozarja na težavne razmere: Čeprav smo že skoraj v središču mesta, so stranske ulice neukovane. Glavne avtomobilske ceste, ki režejo deželo, so urejene in vzdrževane — popravila jih je ameriška vojska za svoje potrebe; sicer pa ni priložljivo oddaljiti se od teh prometnih

GRŠKE GOSPODARSKE IN SOCIALNE POSEBNOSTI (Popotni vtisi tržaškega gospodarstvenika)

žil brez dobrega vozila. Seveda je v močno oporo pomorski promet, ki je dobro vzdrževan, z udobnimi in brzimi ladjami. Prav tako je vsa dežela prepletena z letalskimi progami domače družbe TAA, z vsem svetom pa jo veže okrog 30 letalskih prog 20 držav.

V mestu se zaletiš v drugočno zmesnjava: orientalnno trgovanje s čaršijo in ambulnanti prodajalci, sadno-železnjarna veletržnica menda iz prejšnjega stoletja, ki se skoraj podira, mestni avtomobilski promet zasebne družbe, ki je zaostala za časom. Vse to se bje z modernimi industrijskimi obrati tudi iz povojne dobe, z modernimi taksiji, s hoteli na hlajen zrak, s sijajno četrtjo vil, ki se razteza proti morju do Falirou, Pireja in nazaj do Kifisije, znanega monednega letovišča.

V prejšnji luki se pde mimo preko-oceanskih orjakov trume lačnih, neverjetno umazanih in scefarnih otrok, ki le obletavajo z nekakšnimi pripravami za čiščenje čevljev, v resnici pa prosjačijo. Ako sediš pred elegantno kavarno v glavni (Venizelovski) ulici, te v četr ur podobno običje vsaj deset ljudi, ki ponujajo kolkoje, oprazene lešnike, srečke, razglednice itd. Ljudje jih dobrohotno odganjajo, kakor da jih razumejo. Zdi se, da so vse Atene nekakšen trg in tržišče, povsod in ob vsaki priložnosti. To isto misel mi je pozneje izrekel znan veleposelnik in finančnik, s katerim sem se razgovarjal o grških razmerah. Delal pa je razliko med Atenami in Pirejem, češ prejšnji poslovni ljudje so resnejši, solidnejši in tam tudi ni tistih tisočev priložnostnih

»trgočev«, ki jih premorejo Atene na vsakem koraku. V glavnem to držl. Poglavito vprašanje pomladnih in poletnih dni ni samo vročina, ki je le toso neznanska, marveč predvsem grška valuta. Vsak posel, majhen ali velik, se vrtil okoli tega in na vsak korak čuješ razgibano debato. Celo programi številnih atenskih varietejev so do dobra izkoristili tematiko in potovanje finančnega ministra Markezisa v ZDA, kamor je odšel, da nabavi nekaj »pecnilina« za zrahljano državno blagajno.

Od konca vojne sem je grški državni proračun neprestano pasiven, kar se odraža pač tudi na valuti, ki je nestalna. Proračun je do 30. junija t. l. predvideval 90 milijard drahem primanjkljaja, in sicer po tečaju drahne pred devalvacijo z dne 9. aprila t. l. Vkladi program gospodarskega razvoja (gradnja hidrocentral, vodnih pregrad, pospeševanje rudarstva — boksit, železo, nikel, krom itd.) je računal na tujo pomoč, toda veliki ameriški in kanadski bančni zavoji so pripravili investirati šele, ko se uredi vprašanje valutne trdnosti. Devalvacija je bila torej na dlani: nemogoče poprejšnjih 15.000 drahem za 1 dolar so prišli na 30.000 drahem. Uradni krogi (rde) da se z razvednotenjem pospešuje izvoz; b) da bo ugodnejša zamenjava za izvozne blago iztrženih dolarjev izboljšala položaj poljedelcev, ker izvira večina grškega izvoza iz poljedelstva; c) da se bo močno razvil tujski promet; d) da se bo povečal priliv valute iz nakazil izseljencev in iz dohodkov trgo-

vinske mornarice; do maja da je prišlo v banke že za 8 milijonov dolarjev teh nakazil!

Javno mnenje pa je drugočno. Na primer, lastnik in direktor gospodarskega dnevnika »I NAFTEMPORIKI« (slovenski: pomorstvo in trgovina), z naklado 13.000 izvodov dnevno — največji politični dnevnik v Atenah ima naklado 45.000 izvodov — mi je pri obisku, ko sva govorila o raznih gospodarskih vprašanjih, zelo živahno zatrjeval vse kaj drugega kakor uradna »La Revue d'Athènes«. Iz uvodnika svojega lista mi je čital očitke Američanom, češ da nočejo trgovine brez svojega nadzorstva. Da so za deflacijo, ki traja že 6 mesecev. Banke stiskajo kredite, trgovci so prisiljeni iskati posojilo pri zasebnikih. Zlato — poslovni pogovori v Grčiji temeljijo še vedno izključno na zlatu in zlatnikih in tudi neveste še močno merijo po »zlatih« — da se dobi na 30% obresti. Mimogrede, redni bančni krediti stanejo 12 + 6 torej 18 odstotkov najmanj, pa tudi več! Po njegovem bo izvoz sicer večji, toda ker bo ustvaril manj dolarjev pri novem, dvojnem izplačilu v drahmah, bi se moral ne le podvojiti, marveč kar potrojiti. Tudi turistov bi moralo priti od zunaj najmanj dvakrat toliko kot doslej; če pridejo, jih ne bo kam dati, ker se je ustavil odhod Grkov-turistov v inozemstvo, ki jim je vedno novega tečajja postalo nedostopno. Potem treba obnoviti ceste, hotele itd. Razen tega, ie pripomnil, tudi k nam že prihaja ved-

B. Z. (Se nadaljuje)

Zgovorne številke

300.000 dolarjev (okoli 180 milijonov lir) je izplačala te dni državna blagajna Združenih ameriških držav italijanskim znanstvenikom (Fermi, Rasetti, Amaldi, Segre in Pontecorvo), ki so leta 1940 pod tvrdko »Giannini Company« prijavili svoj patent v zvezi s pridobivanjem atomske energije. Družba je zahtevala 1 milijon 900.000 dolarjev. Razen Amaldija so vsi Zidje; Pontecorvo je zbežal pred leti v Sovjetsko zvezo.

450 kilometrov bo dolg novi petrolejski vod, ki ga bodo speljali na Alaski od Skagwaya skozi Britansko Kolumbijo in pokrajino Yukon v Fairbanks, da bi lahko oskrbovali ameriške čete s petrolejem. Med ZDA in Kanado je bil sklenjen zadevni sporazum.

90% Zidov živi izven Izraela, to je izven svoje nacionalne države. Zidovske verske občine v ZDA in Angliji nasprotujejo »cionizmu«, to je židovskemu gibanju, ki zahteva, da se Zidje priznajo kot pripadniki naroda in ne samo veroizpovedi in kulturne skupnosti.

28.270 stanovanj je zgradila dunajska občina od leta 1947 do vključno leta 1953; povprečno zgradi občina 4.000 stanovanj na leto. Dunaj potrebuje 70 tisoč novih stanovanj.

„GOSPODARSTVO“

Izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, Ulica Geppa 9, tel. 89-33. — CENA: posamezna številka 125; za Jugoslavijo din 15; za cono B din 10. — NAROČNINA: za STO in Italijo letna 600 lir, polletna 350 lir. Pošt. ček, račun »Gospodarstvo« št. 11-7084; za Jugoslavijo letna 360 din, polletna 180 din, čekovni račun pri Komunalni banki: ADIT 6-90603-7 Ljubljana; za cono B letna 260 din, polletna 140 din, naročnine se polagajo pri Centru tiska — Koper; ostalo inozemstvo 2 dolarja. — OGLASI: se naročajo pri PUBLIPRESS, Trg Gol-donij 4, Trst, tel. 93-589, ali neposredno pri upravi »Gospodarstva«. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolca 40 lir, za inozemstvo 60 lir. Glavni urednik dr. Lojze Berč. Odgov. urednik dr. Stanislav Oblak. Založnik: Založba »Gospodarstva«. Tisk: Tiskarna »Graphis«.

LJUBLJANA
Mestni trg 2

TRGOVSKO IZVOZNO PODJETJE ZA DOMAČO IN UMETNO OBRT VELETRGOVINA PREDMETOV DOMAČE IN UMETNE OBRTI

zobotrebci, industrijske čipke - Lesna galanterija in posoda - škafr, sita - različna nasadila - umetni kovaški predmeti »HROPA«

Izvažamo vsako količino: Prodaja na drobno v poslovalnicah v Portorožu in sv. Nikolaju, v Ljubljani in na Bledu

Predstavniki za STO in sev. Italijo inž. ČOKJANDREJ, ul. B. Angelico 8

Za idrijske čipke in ročna dela DIDIC GIUSEPPE, Trst, ul. Carducci, 10, tel. 24-931

Tovarna mila

SALVETTI

PIRAN

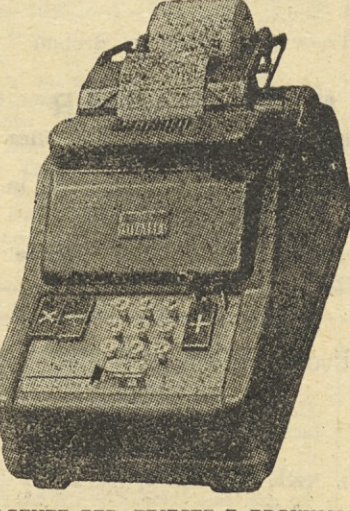
proizvaja in? Vam nudi:

- vse vrste navadnega in odišavljenega mila - toaletna mila
- mila za britje - pralni prašek odprt in v zavojčih - kristalno sodo - parketni vosek

E. LAGOMARSINO

MACCHINE PER UFFICI - OFFICINA RIPARAZIONI

PISALNI IN RAČUNSKI STROJ - DELAVNICA ZA POPRAVILA

AGENTE PER TRIESTE E PROVINCIA

PREDSTAVNIK ZA TRST IN PODEŽELJE

LODOVICO SAKSIDA

Ulica Canal Piccolo 2 - Tel. 83-24

Colonello Gottardo & C. - Zaloge istrskih in vipavskih vin ter kraskega terana

Skladišče in uradi: TRST, UL. DEL TRIONFO ŠT. 3

TELEFON ŠTEV. 23-679 - NA DOMU: TEL. ŠT. 41-178

ISTARSKA BANKA d.d. KOPER

vrši plačilni promet med conama A in B STO ter med cono B STO in inozemstvom

Sprejema vloge na tekoče račune in hranilne knjižice ter najugodnejše obrestuje - Odobrava dolge in kratkoročne kredite delavcem in nameščencem v potrošniške svrhe - Kmetom in obrtnikom v gospodarske namene

VRŠI VSE DRUGE BANČNE POSLE

Ustanovimo domači turistični odbor!

Pobudo naj dajo naše občine

Ko je tržaški tramvaj vozil le po sredini mesta in so se raztezale v spodnji okolici še pristne kmečke vasi, kjer so poletni mladilni pšenice, je zahajala tržaška gospoda na letovanje v splošno kolkico. Tudi nedeljski izletniki so hodili pri izvrstno domače vino. Moderna prometna sredstva pa so položaj korenito spremenila. Za mali tržaški turizem in za skromnejše letovanje prihajata danes v poštev le Furlanska ravnina in Kraška planota.

Lanska sezona je bila na Krasu precej živahna, letos pa ni prav nič obnesla. Neugodno vreme, gospodarska kriza in bržkone tudi nezdružljive politične razmere so potisnile tujski promet skoraj do ničle. Sicer pa je treba priznati, da se Kras še ne zaveda važnosti tega vprašanja. Tržaški urad za turizem pa je za Kras brez pomena: v njem sploh ni naših ljudi. Naši Kraševci so prisiljeni delati na lastno pest. Toda njihova delo ni povezano ter je brez splošnega načrta in širših vidikov. Za splošni gospodarski napredek vsega ozemlja nima torej posebne važnosti. Kraške vasi živijo glede na tujski promet prav tako, kakor so živele pred 50 leti in še prej. Tedaj so prihajali na Kras večinoma le bogati tržaški trgovci s polnimi žepi denarja; ti niso gledali na cene, ampak so se ponašali s tem, da lahko mnogo potrošijo. Korist od tega so imeli predvsem gostilničarji in krčmarji, tudi nekateri kmetje so dobro služili z oddajo sob.

V nekaterih bolj prometnih vaseh je bilo skoraj nemogoče najeti stanovanje ali posamezne sobe za stalno bivanje. Gospodinjice so trdile, da zaslužijo z letoviščarji v nekaj mesecih mnogo več in imajo mnogo manj skrbi in stisnosti kot s stalnimi najemniki v enem letu. Tako so se ljudje po vaseh razvzdili in cene so šle navzgor.

Dandanes so se razmere korenito spremenile. Za bogataše z lastnimi avtomobili je Kras preblizu in premalo »nobel«. Tudi ne radi navedeni mestni gospodi vseh tistih udobnosti, glede katerih meni, da ne bi mogla brez njih živeti. Takšne udobnosti, čeprav slano plačane, so na razpolago v razkošnih alpskih in kopalskih hotelih.

Čeprav ni na Krasu več bogate gospode, so cene ostale visoke. Srednji sloji, t. j. uradniki in inteligenca sploh, mali trgovci in obrtniki in tudi boljši plačani specializirani delavci pa ne morejo plačevati gosposkih cen. V neki bližnji kraški vasi n. pr. so letos »plačevali« za preprosto sobo v kmečki hiši 20.000 lir na mesec. Dodati je treba še stroške za prehrano. Tržaški malomeščani ljubijo Kras in bi ga radi uživali, toda ne morejo ga doseči, ker jim leži previsoko.

Znanec, ki sem mu priporočil Kras za nedeljske izlete in kratke počitnice, mi je odgovoril: »Vem, vem, rad bi šel, toda nimam toliko denarja. Na Furlanskem dobim dvakrat toliko za isti denar.«

Morda je nekoliko pretiraval, vendar ostane dejstvo, da je v Trstu javno mnenje o Krasu tako. Temu je treba odločno predvsem s tem, da se cene prilagodijo malomeščanskim žepom, in s primerno propagando.

Značilen za sedanje čase je tudi razvoj letovanja pod lastnimi šotori. S taborenjem si skušajo pomagati revnejši sloji, ki bi se radi nekoliko razvedrili v prosti naravi in se osvobodili nezdravega življenja v prenapolnjenih mestih. V gostilne in vasko sobe bi se lahko privabili z znižanjem cen. Zato pa je potrebna organizirana akcija. Potreben bi bil odbor za kraški turizem, v katerega naj bi prišli predstavniki vseh treh tržaških občinskih svetov in tistih kraških vasi, ki spadajo v tržaško oziroma dolinsko občino. Tak odbor bi reševal vsa vprašanja, ki so važna za povzdigo kraškega turizma in kratkih izletov na Kras. V Trstu bi moral imeti lastno pisarno s telefonsko zvezo z vsemi kraškimi vasi. Tu bi interesno zvedeli, kakšni bi bili pogoji za letovanje na Krasu.

Danes težijo gostilničarji, da so ves teden skoraj brez gostov, ob nedeljah pa je takšen naval, da ni mogoče vsem gostom pravočasno postrežiti; zaradi tega se mnogi užalijo in oddajo.

Kar zadeva cene, na naj bi veljalo staro pravilo, da mnogo majhnih dobičkov več zaleže kot zelo redki visoki dobički. Zmerne cene privabljajo, visoke pa odbijajo. Gostilne naj bi z dobro postrežbo privabile izletnike ne le ob nedeljah, ampak tudi med tednom na večerjo. Ako ne bi bile gostilne več odvisne od svojih nedeljskih gostov, bi se rezijski stroški razmeroma zmanjšali in vse poslovanje bolj uredilo. Več gostov bi prineslo več življenja v kraške vasi, ki bi postale v večernih urah živahnije in bolj privlačne. Čež dan skrbi sama priroda za letoviščarje: mirno življenje, čist zrak, zanimivi predmeti, krasne pokrajinske slike in uživanje narave sploh; vsaki večeri pa imajo za letoviščarje zelo kratkotrajno privlačnost in postanejo kmalu pusti in dolgočasni.

Nekdaj se o takih stvareh ni moglo

FATA MORGANA PRED ODHODOM IZ LAS PALMAS

Ki sem se to noč vrnil na ladjo, me je tam že čakalo sporočilo italijanskega konzula, s katerim me je ta noč na sestanku, na katerem naj bi rešili vprašanje mornarskih plač.

Vabilo je prebrati vse lepe vtise in govoriti, ki so se mi zadržali dni tiniten v spomin. Priključilo so me k stvarnosti. Tako je Las Palmas postal zame prav navadno pristanišče, kot so pač vsa ostala; brez prelepe plaže Las Canteras, in brez zanimivega predmestja La Vegueta, katerega zanimive zgodbe so me tako privlačevale.

Mladi konzul je bil očiten nasprotnik birokracije in mi je vprilo začuden mornarjev nasvetoval, naj zadevo plač kar sami uredimo na ladji; mornarje je opozoril, da bi njihova zahteva, da zadržijo ladjo v luki, utegnili škodovati bolj njim samim kot pa lastnikom ladje.

Razburjene duhove med našimi mornarji je sicer že dobrodu pomirilo blago otroško ozračje in brhka španska dekleta, ki jih je bila vedno polna ladja. K popoldnevni miru pa je pripomogla brzokovalna družba iz Trsta, ki je na znanjalo, da so svoji mornarje preleteli ne le zaostanek plač, pač pa tudi precejšen znesek na račun.

Ker je tudi ta mehiška bila za nami, smo se mrljivo pričeli pripravljati za nadaljevanje potovanja. Vkrkali smo polne zaloge pogonskega goriva, ki smo ga tu prav z lahkoto nabavili. Le z živili je šlo malo težje, ker nismo v vsem mestu mogli iztakniti tako prijetnih makaronov. Zato pa smo se dobro založili s sladkimi bananami in

niti sanjati, moderna vozila pa so ves položaj korenito izpremenila. Meščani iz srednjih slojev bi šli po svojem doštem delu zvečer radi ven — v svobodno prirodu. Toda kam? Zunaj se je treba neke ustavit in se okrepiti. Tisočakov pa ni na razpolago. In tako se dogaja, da se vozijo na svojih motorčkih v kraške vasi, ne da bi se kje ustavili, nakar se vračajo v mestne gostilne.

Novi časi postavljajo nove naloge in tako bo treba čimprej rešiti tudi zadevo malega kraškega turizma za revnejše sloje. Dovolj bi bilo, da bi ena izmed kraških občin dala pobudo za ustanovitev domačih turističnih organizacij, pa bi se zadeva nekako uredila; saj je splošno znano, da so Kraševci izredno pridni, bistri in napredni.

Do zdaj še ni bilo storjenega ničesar v tem pogledu. Znanja sta nam le dva neorganizirana, zasebna primera. O bavoškim smo že poročali, drugi je reprezentorski. Pravi pravzaprav ne stoji hotel na Repentabru, temveč pod njim ob glavni cesti, ki vodi z Opčin skozi Dutovlje v Gorico — na Poklonu, ki so ga domačini nekdaj imenovali tudi Krjepa. (Repentabor se imenuje le razvaline starega gradu na vrhu, kjer je sedaj reprezentorska župna cerkev.)

Na Poklonu so konec lanske letne sezone odprli moderen hotel s 6 sobami, kopalnico, veliko in malo gostilniško

Namen in ureditev šolskega vrta

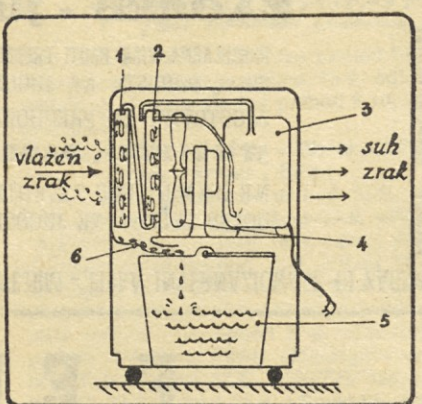
Šolski vrt pomeni činitelja, ki ima na nas, zlasti na mladino, velik vpliv. Lepo ureditveni vrt ne učinkuje na nas samo s svojo lepoto, temveč nas vzpodbuja k večji delavnosti. Čim bolj je vrt urejen, tem večji je njegov učinek. Sicer pa velja pravilo: Ali vzoren šolski vrt ali nič!

Šolski vrt ima dvojno nalogo: ta je razvidna v opredelitvi, da je vrt za otroka in za žolodec. Očesu služijo moralno, žolodec materialno. Njegova naloga je torej vzgojno poučena. Temu primerno naj bi šolski vrt tudi urejen.

Ne moremo se spuščati v podrobna izvajanja o njegovi ureditvi in se omejujemo na opredelitev pojma lepota. Lepota, to je prijetna čustva vzbujajoča, je to, kar je simetrično (somerno) in barvno skladno. S tem hočemo poudariti, da je treba vrtu odmerjen prostor.

V mnogih predelih naše celine in seveda tudi v našem mestu se zlasti v poletnih mesecih zrak tako nasiči z vlagjo, da postane življenje v takšnih prostorih nezno. Človek se ne počuti dobro, se poti in njegova storilnost se zniža. Tu ne pomaga ventilacija, ki povzroča samo gibanje zraka in ne zmanjšuje vlažnosti. V ta namen so izumili nov aparat, mehanični sesalec vlage.

Ti moderni aparati za znižanje vlažnosti se zlasti uporabljajo v stranskih prostorih bolnic, hotelov, dalje v pisarnah, knjižnicah, arhivih, kuhinjah in tovarnah. Tudi v kletih in skladiščih, kjer se hranijo kovine, les, papir in tobak, prav tako aparat svoje naloge prav dobro. Mehanični sesalec vlage zmanjšuje tudi nevarnost plesnobe, trohnobe in rje, preprečuje plesnobo lesa, usnja, tekstilij; preprečuje razkrajanje in duh po plesnobi. Toda zrak se ne izsuši popolnoma, vlažnost zraka se samo zmanjša za približno 50%. Pri tem pa je zrak prav primeren za stanovanje, ki se gibljejo v teh prostorih.

1) hladilne naprave, 2) zgosevalnik, 3) hladilnik, 4) ventilator, 5) posoda, 6) odtok kondenzata.

Mehanični sesalec zračne vlage, 30 cm širok, 50 cm globok in visok zadostuje za prostor s prostornostjo od 220 m³. Ventilator vsesava prostorninski zrak in ga žene k zadaj ležečemu hladilnemu elementu. Voda iz zgosevalnika (kondenzatorja) teče v spodaj nastavljeno posodo, ki jo je treba ob časa do

dvorano, obširno kuhinjo s teraso na strehi in veliko podzemeljsko in skalo izklesano kletjo. Sobe so okusno opremljene, imajo zvede elektriko razsvetljavo in mirno in toplo tekočo vodo. Topla voda prihaja iz kuhinjskega šedilnika, ki ga je napravil mojster Volk iz Gorice. Načrt za zelo lepo zgradbo je napravil inž. Sosić z Opčin; sezidal jo je lastnik Milčič v lastni reži.

Lansko leto je bilo povpreševanje po sobah zelo veliko, na žalost se ta izvršna konjunktura ni mogla izkoristiti ker ni bil hotel še dokončan. Letosna kriza naj nam bo v resen opomin, da je razvoj turizma zadeva skupne organizacije.

Smotno organizirani turizem bi imel na Krasu vse pogoje za razvoj. Kras niso Alpe, vendar ima nekaj, kar bi težko našli daleč naokrog. Vsa Kraška planota nekako objame človeka že na prvi pogled: tu se čuti osvobodjenega od sumečega sveta, vendar pa ne odtuje nega od njega kakor v dolinah in na vrhovih visokih gora. Človeku se zazdi, da mu nič ne manjka. To je tisto, kar človeka miklja in vabi na Kras.

Ne samo hotelčki, ampak tudi veliki hoteli se bodo v doglednem času gradili na Krasu. Ako se ne bodo Kraševci pravočasno lotili te zadeve, bodo prišli tujci, ki jim bodo morali delati na lastni zemlji kot hlapci.

stor urediti skladno z njegovo površino in obliko (štirjak, pravokotnik, trikotnik itd.) in to čim bolj umno. Niti se nam ne zdi potrebno omeniti, da je pravokotna oblika najbolj idealna oblika vsakega vrta.

Poti (steze) naj so tolikšne in takšne, da zadoščajo svojemu namenu in ne jemljejo preveč prostora. Za tukaj pričenost z lepašanjem vrta. Robovi (stranice) posameznih oddelkov naj bodo čim bolj solidno urejeni. V ta namen uporabljamo cement, opoko, kamenite plošče, kamenje in travo. Danes prevladuje cement; vendar je to dovolj trdno in lepo tudi luknjasto kamenje s primerno travno zvrstjo ali cvetjem. To je izvedljivo pri nas, kjer lahko dobimo luknjičasti apnenec.

Se pred to razpreditvijo moramo vedeti, koliko površine bomo odstopili

tehnološke Mehanični sesalec vlage

časa izprazniti. Če je sesalec trdno vdelan, odvajamo vodo po ceovodni, ki ga priklopimo na vodni odtok. Po ohladitvi spredimo zrak skozi kondenzator in kompresor nakar se zrak ponovno segreje.

Mehanični sesalec zračne vlage uporabljamo tudi za hitro izsuševanje novozgradb; pri tem čas izsuševanja kurjenih prostorov (pri zaprtih oknih) lahko znižamo na polovico. Potrošnja toka je pri tem malenkostna, saj znaša samo okroglo 150 vatov za pogonsko uro. Aparat lahko priklopimo na svetlobno mrežo ali pa na dozo s kablenskimi vodom. Ker je aparat majhen, ga lahko udobno prenašamo in postavimo na poljubno mesto. Noge aparata se lahko tudi premestijo in zato celo na vegastih tleh deluje brez vibracij in brez žuma.

SPLOVITEV NAJVEČJE LADJE IZ VARJENIH PLOŠČ

V ladjehednicah Vickers Armstrong v Barrow in Furness so nedavno splovili največjo ladjo sveta iz varjenih plošč, 23 tisočtonski avstralski prekomornik »Orsova«. Ladja, ki lahko sprejme v prvem in drugem razredu 1498 potnikov in je brez jaborov, je stala kakih 5 milijonov funtov šterlingov. Kljun in krma sta podobna tistim pri starih jadrnicah.

AMERISKA PROIZVODNJA JEKLA V MAJU

Ameriški zavod za železo in jeklo objavlja, da je ameriška proizvodnja jekla v maju dosegla skoraj 10 milijonov ton, kar je druga največja mesečna količina v zgodovini jeklarske industrije. Majska proizvodnja je zaoštrala samo za 170.000 ton za rekordno produkcijo vseh časov, ki so jo dosegli letos v maju. Količina v prvih petih mesecih 1953 izdelane jekla je za približno 13% višja, kot je bila v istem obdobju lanskega leta.

iz TRSTA BUENOS AIRES DOŽIVLJAJI SLOVENSKEGA POMORČAKA

drugi sadjem, ki naj bi nadomestilo zelenjavo in prepreči širjenje skorbuta, ki smo se ga najbolj bali.

Med temi pripravami je se neko popoldne vmešal v naša vsakdanja opravila skrbno polizan in elegantno obleden mladenič. Ko je stopil v mojo kabino, je zadušilo po nestrnih dišavah. Zdelo se mi je, da sem se nenadoma znašel v oblačilnici kake primadone. Medtem ko mi je samozavestno ponudil svojo vizitko, je izbral celo vrsto zvezčih imen. Sprva sem ga malo v zadregi pogledoval, ker nisem vedel, zakaj mi pravzaprav naštevava vsa ta imena. Ko sem s pogledom ošinil vizitko, sem opazil, da je tudi ta prav vsa posena. Zdelo se je nekako takole: Alvarez Rodriguez Jorge Gomez Guillermo Campos Salva de Oliveira ter končalo z vsemi častnimi naslovi, ki jih je ta mož posedoval. Dotlej nisem namreč vedel, da je velika množica imen pri Špancih pravzaprav nekaka bolezen. Čim važnejši položaj zavzema neka oseba, tem večje število imen sestavlja njegov priimek.

Toda vrtno se k mojemu obiskovalcu! Kar brez povabila je prešerno sedel na edini stol v kabini in me začel obiskati z najbolj različnimi vprašanji. Hotel je vedeti toliko stvari, da sem že začel v sebi premišljati: kaj pa če ta mož ni v sorodu s policijo in bi

na ta način hotel od mene izvedeti kaj takega, kar ni v skladu z zapletenimi španskimi zakoni? Dolgo sem ga poplašil, poslušal in mu odgovarjal, toda končno sem se le naveličal. Prižgal sem si cigareto, sedel na posteljo in ga kar odkrito vprašal, po kaj je pravzaprav prišel.

Skrbno se je ozrl okrog sebe v strahu, da ga kdo ne bi slišal in mi razložil svoje namere: Objubil mi je visoko ceno za ladjo, katero je na vsak način hotel kupiti. Znesek, ki mi ga je zapetel na uho, me je skoraj vrget z mojega udobnega sedela. Znašel je namreč točno štirikratno vrednost ladje. V mislih sem si že predstavljal moj vesel povratek v Trst in zadovoljstvo lastnikov ladje ob tako ugodno sklenjeni kupitvi. Toda... podjetni Alkverez me je kmalu zopet zbudil iz premišljanja, ko mi je začel tolmačiti, pod kakšnimi pogoji je pripravil izplačati omenjeni znesek.

Pod njegovim vodstvom bi morali iz Las Palmas odpluti v Karibsko morje. Vkrčati na enem Antilskih otokov »dragočen tovara in se nato vrniti v Trst, kjer bi mi izplačal vrednost ladje in vse ostale stroške; potem bi se lahko vrnil domov. Razumijmo, da so taki pogoji za mene bili nesprejemljivi, prav rad pa priznam, da sem jih le nerad odklonil, ker sem vedel,

posameznim kulturam (povrtnini, cvetlicam, sadnemu drevu itd.). Če ima vrta za vse dovolj površine, ne smemo nikoli prezreti potrebe po vzgoji sadnega drevesa. Če pa ni za to dovolj prostora (vsaj okrog 100 kv. m), je nujno potrebna posebno zemljišče — če je mogoče, čim bližje soli — za drevesnico.

Pravi vzgojitelji, ki se zaveda, kako sta živa in mrtva priroda medsebojno povezani in odvisni, bo nedvomno poskrbel na primernem kraju ob vrta za rejo drobnih živali (kokoši, kuncev, čebel).

J. Furlan

SADITE TRTE NARAZEN!

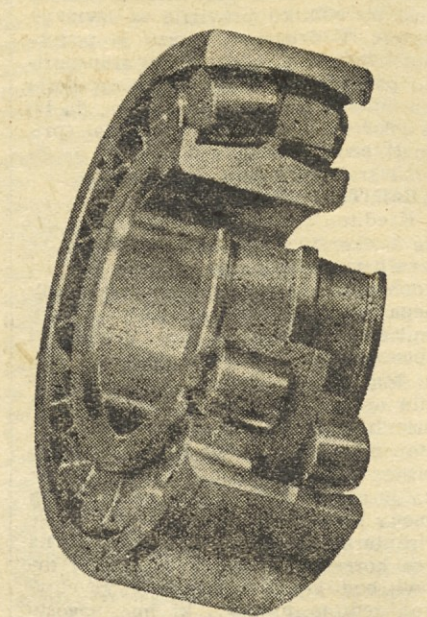
Med avstrijskimi vinogradniki je zbudil veliko občudovanje 48-letni tovarš Lenz Moser, ki pridelal okoli 16.000 kg grozdja v svojem vinogradu v Rohrendorfu blizu Dunaja. Drugim kmetom se posreči pridelati kvečjemu 6000 do 8000 kg grozdja na 1 ha. Moser je radovednim časnikiarjem razložil svojo »tajno« približno takole:

Kot mladenič je pred 30 leti na južnem Ogrskem (verjetno v Banatu) opazil pri nekem kmetu 60 cm debelo trto, ki je že stoletja rasla pred domačo hišo in se je na latniku svobodno razbohotila ter vsako leto donosala obilen sad. Prišel je na misel, da je treba trti dati več svobode, več prostora, da bi se lahko prosto razvila in rodila več. Ko je pozneje doma odkopal dve trti, ki sta že umirali, je ugotovil, da sta imeli 9 m dolge korenine. Tudi ta okolnost je potrdila njegovo prepričanje, da je treba trte saditi bolj narazen in ne morda v razdalji kakšnih 80 cm, kakor to delajo navadno — da se korenine lahko prosto razširijo in tako odvajajo trti čimveč hrane iz zemlje. Odkopani trti je vnovič vsadil, toda v razdalji 3 m. Trti sta se kmalu krasno razvili in mu še danes, po 25 letih, obilno rodita. Po teh izkušnjah je svoje vinograde popolnoma preuredil. Trte je presadil v vrste, ki so 3,5 m narazen, in jih oprl na kole in žico v višini 1,20 m. Tako je med brajdami dovolj prostora za traktor, poleg tega si vrste ne delajo sence druga drugo. Med vrste poseje pravo ali žito, toda ko dosežejo bilke travno višino, jih zaorje. Tako se ustvarja v zemlji potreben ogljik, ki ga zemlja ne moremo dodajati niti z umetnimi gnojili.

Podjetni avstrijski kmet je tudi napisal knjigo o vinogradništvu pod naslovom »Weinbau einmal anders«, ki mu je noben založnik ni hotel založiti. Knjigo je nato založil sam. Bila je že v treh izdajah popolnoma razprodana.

SILVIO SERIN

Import - Export TRIESTE VIA MADONNA DEL MARE 4 - TEL. 80-80

CUSCINETTI A SFERE ED A RULLI

Utensileria - Strumenti di misura Orodje — Aparati za merjenje Kroglični in valjni ležaji

HOTEL „JELOVICA“ BLED Sodobno urejene sobe z vsem komfortom.

Restavracija na senčnati odprti terasi in vrt.

Prvovrstna kuhinja, izbrana vina in druge pijače.

V neposredni bližini jezera in kopališča

Za prenočanje za skupine in posameznike obračate se na upravo hotela, telefon št. 316.

Palace Hotel PORTOROŽ

200 luksuzno opremljenih sob; prvovrstna postrežba. Vse specialitete rib.

Sprejemamo naročila banketov. Od 1. maja dalje igra vsak dan orkester na terasi hotela.

NOČNI BAR — TENIS IGRIŠČA Garaže — Vsak dan izleti z lastnim motornim čolnom

Vse informacije in prenočitve neposredno pri upravi hotela PORTOROŽ — Telefon št. 44

Bati - Batni obročki Stigalni obročki Batni svornjaki za vse vrste motorjev

za avtomobile, motocikle, za plovbo ter motorje industrijskih in poljedelskih strojev

Pooblaščen zastopnik; TUFANI dott. GIUSEPPE

Trst — Ul. Gattari št. 38 Tel. št. 94-273

EXPORT - IMPORT

GIUSEPPE MASU

MILANO VIA G. e C. VENINI, 81 (già Via Sallustiana, 147)

Telefono N. 287-833

IMPORT - EXPORT PLUTOVINE

in vseh vrst izdelkov

Poslužuje se pri Vaših potovanjih v inozemstvo (Švica - Avstrija - Jugoslavija itd.)

TURISTICE PISARNE U. V. S. E. T.

UFFICIO VIAGGI SVIZZERO TRIESTINO TRST, ulica Fabio Filzi št. 5, tel. št. 65-19

Informacije - hotelske rezervacije - turistične individualne in kolektivne vize

Trgovina z lesom na drobno in na debelo

MOŽE VLADIMIR

Skladišče in pisarna: Trst - Ulica Boccaccio št. 21 - Tel. 31-496

Bogata izbira desk mehkega in trdega lesa, vezanih plošč in furnirja.

Cene ugodne! Cene ugodne!

Uvozno in izvozno podjetje D. PIERI

TRST Ul. XXX Ottobre 8, tel. 29-812

Uvažamo in izvažamo predvsem plutovine ter vse vrste lesa

Teleg. KAPI

A. Donaggio - Trieste

USTANOVljena LETA 1912

IMPORT - EXPORT ZALOGA BLAGA ZA ŽENSKE IN MOŽKE OBLEKE IN PODLOGE RIVA TRE NOVEMBRE 9 — TELEFON 2-48-63 TELEGRAMI: DONAGGIO CHIESAGRECI TRIESTE

S. P. A. L. C. A.

IZKORIŠČANJE POLJEDELSKIH PROIZVODOV, LESA, PREMOMA IN SLIČNO IZVOZ TRST - Urad: Ulica B. Cellini 2 - Tel. 78-67 (Izven urnika 90-055) Skladišče: Ul. F. Gioia 15 (SILOS) - Telef. 88-54 Pod'otje: MARSANGO DI CAMPO S. MARTINO (Padova) Telef. 5 PODRUŽNICE: PADOVA: Via Paolo Sarti 10 - Telef. 30-277 VENEZIA: Cannaregio 3614/3616 - Telef. 30-667

EXPRESS TRADING CORP.

EXPORT - IMPORT 27-18 40th Avenue, Long Island City I. N. Y.

Telephone Stilwell 6-9083

pošilja preko svojega zastupstva v Trstu „RUNEXIM“

Ulica Ghega 2 - Tel. 22-363

vsakovrstne DARILNE PAKETE. - Ako imate svoje v Ameriki, pišite jim, naj se poslužujejo naše trdte.

Tako boste najhitreje in točno postreženi

BOR Koper (postaja)

Tel. št. 96 — Telegr. BORROPER

VELETRGOVINA Z LESOM, DRVMI in PREMOM

Ima na zalogi vse vrste mehkega in trdega lesa. Smreko, bor, tesane jelove trame, hrast, jesen, brest. Parjeno in neparjeno bukovino. Vezane plošče iz parjene in neparjene bukovine ter lesanit.

Vrši kvalitativno in kvantitativno posredovanje za mehki les v FNRJ za inozemstvo

„GOSAD“

LJUBLJANA - PREČNA ULICA ŠT. 4 TELEFON: 20-721 - TELEGR.: GOSAD, LJUBLJANA

IZVAŽA: Suhe gobe, zdravilna zelišča — Izvrstne čajne mešanice iz domačih zdravilnih zelišč — Zeliščne mešanice za farmacevtsko, likersko, kozmetično in prehransko industrijo ter aromatična olja in esence.

UVAŽA: vse v stroko spadajoče blago

Spea

SOCIETÀ PRODOTTI EDILI AFFINI Soc. a. r. l. Urad in skladišče Trst, ul. F. Severo 23

Telefon 63-53

Stavbni material: Opeka - Krovne plošče razne vrste - Korci domače in jugoslovanske proizvodnje - Obložne plošče bele in barvane - Podne plošče - Keramični zdrob - Živo in goščeno apno - Šoški pesek in gramoz - Amiantne in cementne cevi

NA DROBNO — NA DEBELO

Rabljeni ameriški pisalni stroji

Prilagodljivost ameriške industrije

preusmeritev za pripravo obrambe in povratek k proizvodnji za civilne potrebe

(GUY SIMS FITCH)

Ameriški gospodarstveniki so prepričani, da bi resničen in trajen mir vodil k dostopu do ne doseženega razvoja gospodarskega napredka, od katerega imeli koristni narodi vsega sveta. Vendar verjamejo, da ameriško gospodarstvo lahko podpre mirujočemu prizadevanju, ki bi omogočilo tak napredek tudi v Ameriki kot v drugih državah. To njihovo prepričanje ne temelji samo na dejstvu, da je sedanje polje v gospodarstvenem pogledu najuspešnejše, ampak tudi na dejstvu, da je ameriško gospodarstvo pripravljenost, da se pripravi na preusmeritev pri proizvodnji, ki ji je bila opustila vojna.

Sredi leta 1949, ko so se druge svetovne države začele spet postavljati na lastne noge in niso več potrebovale toliko ameriške pomoči, je ameriško gospodarstvo našlo pot do nove in stalnejše blaginje. V juniju leta 1950, ko je bil napad na Korejo, so bile Zružene države dosegle nov vrhunec življenjskega standarda ter industrijske in proizvodne dejavnosti.

Gospodarski napredek, ki so ga Zružene države dosegle med letom 1949 in letom 1950, nam prikazuje nekaj temeljnih števil, ki postavljajo na lažjo razpravo, da je Amerika ob času, ko je bil izvršen napad na Korejsko republiko, nameravala povzročiti gospodarske motnje.

Produkcija blaga in uslug je v juniju 1949 dosegla letno raven 258 milijonov dolarjev, v juniju 1950 pa 272 milijonov dolarjev. Indeks industrijske proizvodnje se je v primeru s povprečjem, ki je dosegel v letih 1935-39, dvignil v juniju 1949 za 70%, v juniju 1950 pa za 100%.

V juniju 1949 je bilo zaposlenih 69.000.000 ljudi, v juniju 1950 pa 70.482.000. Brezposelnost se je zmanjšala od 3,787.000 ljudi na 3,384.000. Med

Abesinija stopa na mednarodni trg

Abesinjsko gospodarstvo stopa v zadnjem času vedno bolj na mednarodne trge. V zadnjem času je Abesinijo obiskalo tudi posebno jugoslovansko odposlanstvo, da bi navezalo gospodarske stike z Addis Abebo. O tem obisku smo že poročali.

Naravna bogastva Abesinije so ogromna in niso bila doslej še dovolj izkoriščena. V Abesiniji so ležišča mineralnega olja, premoga, metana in bakra (na našem zemljevidu je ležišče označeno z vba). Dana je tudi možnost pospešitve poljedelstva. V Abesiniji uspeva tudi kava.

V povojnem času je abesinjska vlada vložila mnogo denarja za pospešitev gospodarskega razvoja in za zboljšanje prometnih zvez. Poskrbeli so zlasti za dobre mednarodne letalske zveze.

Mednarodna trgovina

Tržaški lesni trg

Vse kaže, da je v zadnjem času neveliko oživila trgovina z lesom. Nekaj povpraševanja po lesu je tudi v bližnji zvezi. Zaradi tega so se cenje nekoliko okrepile. Avstriji vtrajajo pri svojih cenah. V italijanskem klirgu prodajajo svoj les po naslednjih osnovnih cenah: jelove deske 0-III 22.000-22.500 lir kubični meter, neocarjeno fcor Trbiž, deske III 18-20.000, IV 17.300; tramovi 12.500. Jugoslovanske ponudbe zahtevajo naslednje cene: jelovina 0-III 23.000, III-IV 19.000-19.500, tramove 18.000-19.500 lir za neocarjeno blago fcor postaja Sečana. V tranzitnem prometu stane avstrijski les 38 dolarjev fcor za običajne mere.

VEČJE POVRŠAVANJE PO PAPIRJU

Svedski izvozniki izjavljajo, da je v zadnjem času naraslo povpraševanje po papirju na svetovnem trgu. V angleških listih se pojavlja cedalje več oglasov za nakup papirja. V I. polletju tekočega leta so svedski izvozniki izvozili okoli 330.000 ton papirja (lansko leto 270.000). Povečal se je izvoz v Nemčijo, Holandijo, Belgijo in Dansko. Za zdaj ne računajo s povišanjem cene papirja.

CENE CELULOZE

V Stockholmu so mnenja, da je cena celuloze, ki je v zadnjih mesecih padla za 5-10%, dosegla svojo najnižjo točko. Prepričani so, da ne bo več nazadovanja. Celuloza za papir stane danes 640-680 švedskih kron fcor švedska pristanišča.

POCENITEV ALUMINIA V ANGLIJI

Od 1. julija je uvoz aluminia v Anglijo prost. Odkar je bila trgovina sproščena, se je aluminij pocenil za 11 funtov šterlingov pri toni. Kanadski aluminij v palicah se zdaj prodaja v Londonu po 150 funtov toni, medtem ko je poprej stal 161 funtov.

Po svetu narašča proizvodna zmogljivost, v tem letu se bo dvignila od 1.770.000 ton v l. 1952 na 2.300.000 ton. ZDA so lansko leto proizvedle 935.000 ton, toda že v začetku l. 1953 je njihova zmogljivost narasla na 1.285.000 ton. Kljub temu ZDA še vedno uvažajo aluminij, ker ne morejo kriti svoje potrebe. Uvoz znaša 8%. Kanada je glavni izvoznik aluminia. Lansko leto je proizvedla 454.000 ton, doma je potrošila samo 80.500 ton; 243.000 je izvozila v Anglijo, 104.000 ton v ZDA in 35.000 ton v evropske države.

ALUMINIJ V NEMCIJI

Lansko leto so v Nemčiji potrošili 100.000 ton aluminia. Potrošnja narašča, leta 1951 je znašala 74.000 ton in leta 1950 28.000. Zaloge boksisita so narasle za okoli 100 milijonov nemških mark na 30,5 mil. Cena aluminia znaša v Nemčiji 2,23 DM za kg, v Združenih državah pa 1,90 nemške marke. To pomeni, da je cena v Nemčiji narasla v primeru z letom 1938 za 68%, v ZDA pa za 3%.

ZA POSPEŠITEV IZMENJAVE ITALIJA-ZDA

Ameriška vlada je dodelila generalnemu konzulatu v Milanu posebno izvedenec v carinskih zadevah. Ta naj bi dajal italijanskim izvoznikom obvestila glede carin na izvoz v Združene države.

Z druge strani je ameriška vlada postavila italijansko umetno svilo na spisek blaga, ki ga tuji prodajajo v Ameriki v dumpingu, se pravi po nižjih cenah kakor so v veljavi v Italiji. Ta ukrep je občno zadel italijansko industrijo.

PRIDELEK KROMPIRJA V SLOVENIJI

V okolici Kranja bodo letos pridelali okoli 250 stovot krompirja na hektar, v nekaterih krajih celo 400 stovot. V okolici Kranja so posebne površine (okoli 130 hektarov) določene za pridelovanje semenskega krompirja. V temu nekaj let bodo posadili v tem kraju okoli 2000 ha orne zemlje samo s krompirjem, ki ga bodo uporabili za seme.

KLOBUK NAJ PRIDE ZOPET V MODU!

Prve dni septembra je bila v Buxtonu na Angleškem posvetovanje evropskih izdelovalcev klobukov. Posvetovali so se predvsem o tem, kako naj se organizira propaganda za večjo potrošnjo klobukov moških in ženskih, da bi se tak preprečilo propadanje klobučne industrije.

IZVOZ IZ JUGOSLAVIJE OLAJŠAN

Jugoslovanska vlada je ukinila preprovo izvoza nekaterih kmetijskih pridelkov kakor sena, slame, grašice, tropin, krmne pese, bob itd. Za izvoz teh pridelkov je potrebno dovoljenje uprave za zunanjo trgovino.

KONKURENCA GRŠKEGA VINA V NEMCIJI

Grško vino, ki so ga pričeli izvažati v Nemčijo po določenih cenah, ima nižje cene kakor so cene italijanskega vina v Nemčiji. Tako je nastala nevarnost, da Nemčija ne bo kupila vsega italijanskega vina, ki je bilo določeno v kontingentu.

TOVARNA LESENE EMBALAŽE V IZRAELU

V Hajfi gradijo Izraelci tovarno za izdelavo lesene embalaže za prevoz pomaranč in limon. Surovino bodo nabavljali v Zahodni Afriki. Danes potroši Izrael 5-6 milijonov dolarjev na leto za nabavo lesene embalaže.

Pregled italijanskega gospodarstva

ITALIJANSKO-BOLGARSKA TRGOVINSKA POGODBA

V Rimu so te dni zaključili nov italijansko-bolgarski plačilni dogovor. V klirgu je tudi določeno 5,5 milijona dolarjev za razne potrebe kar pri stanistične usluge, pristojbine za patente za potovanja itd. Italija bo iz Bolgarije uvažala pšenico (20 tisoč dolarjev), koruzo (400), jecmen in riž (400), sončnična semena (100), oljasta semena 450, jecma 800, perutnina 150, čreva 80, krom 250, parjena bukovina 50, tobak 350 itd.

Izvažala bo: tekstilni stroji 10 (tisoč dolarjev), pisalni in šivalni stroji 15, razni drugi stroji 800, kabli in jeklene vrvi 300, kroglični ležaji 125, železo za armirani beton 150, cevi 200, električni aparati za domačo uporabo 50, razne snovi za izdelavo električnih žarnic 50, rajon in ostala umetna vlakna 450, bombažno predvilo in tkanine 100, volneno predvilo in tkanine 75, konopljeve in lanene tkanine 25, barve 50, kmetijski proizvodi 150, strupi za pobijanje mrčesa 150, zdravila 60, strojila 150, modra galica 800, superfosfat 7500 ton, esenca olja 30 (tisoč dolarjev), avtomobilski obroči 150, žepno 50, limone in pomaranče 70, tobak 150 itd.

ITALIJANSKE FINANCE

Novi predsednik italijanske vlade Pella je med razpravo v senatu izjavil, da je primanjkljaj italijanske plačilne bilance v letu 1952 dosegel 530 milijonov dolarjev. Primanjkljaj same trgovinske bilance je znašal 728 milijonov dolarjev.

Obracun za finančno leto 1952-53 je pokazal primanjkljaj 473 milijard lir. Primanjkljaj je bil za 4 milijard lir višji kakor je bil proračunan. Primanjkljaj v proračunu 1953-54 znaša 417 milijard lir.

Vloge v denarnih zavodih so dosegle leta 1952 3335 milijard in so bile 60 krat večje kakor pred vojno. Denarni obtok na koncu leta 1952 je znašal 1414 milijard lir ter je bil za 8% višji kakor leta 1951. Življenjski stroški so narasli v preteklem letu za 3,6%.

MRTVILCI V ITALIJANSKI BOMBARNI TRGOVINI

V I. polletju 1953 se je nadaljevala v

Letošnji pridelek hmelja v Nemčiji

Iz Nuernberga poročajo, da bo letošnji pridelek hmelja zelo obilen. Zaradi večjega pridelka se pridelovalci prav za prav vznemirjajo, ker že zdaj težijo cene navzgor. Lansko leto se je v začetku sezone cena sukala okoli 500 DM za stot, pozneje pa se je dvignila na 800 DM. Povprečno so pivovarne kupovale hmelj po 700 DM. Položaj pivovarj je letos mnogo boljši, ker je pridelek obilnejši. Bavarska komisija ceni letošnji pridelek na 263.000-283.000 stovot, medtem ko je lanska letina vrgla samo 209.000 stovot. Vlažno in hladno vreme poleti ni mnogo vplivalo na končni pridelek. Letošnja letina se približuje najboljši letini po vojni, ki je bila leta 1951 s pridelkom 257.000 stovot. Pridelek je sicer obilen, toda kakovost je slabša. Sicer se kakovost razlikuje od kraja do kraja. Izvoz je lansko leto dosegel 79.000 stovot (Zentner) in je bil manjši kakor leta 1951, ko je dosegel 98.000 stovot.

PRIDELEK HEMELJA V AVSTRIJI

Tudi v Avstriji že obirajo hmelj. Računajo, da bo letošnji pridelek dosegel

Predsednik Českoslovaške republike priznava neuspeh kmetijske proizvodnje

Praski radio poroča, da je predsednik českoslovaške republike, Antonín Zapotocký pri otvoritvi Klicavské jezera pri Kladnem na Češkem poudaril, da je preskrba s hrano, posebno glede mesa in sladkorja še daleč od tega, da bi zadostovala. Zapotocký je potem grajal pomanjkljivosti v kmetijstvu na splošno, posebno pa še v kolhózih.

Industrija orodje sodobne kolonizacije

Ko je bilo Južno Tirolsko leta 1918 ločeno od Avstrije in podrejeno Italiji, je živelo na njem 7.000 Italijanov; danes živi tam že okoli 120.000 Italijanov (Gre za severni del Južnega Tirolskega s središčem Boznom, torej brez Tridentinskega). Med 85.000 prebivalci Bozna je danes samo še vsaki peti Nemec. Tudi v Meranu so Italijani že v večini, čeprav ne v veliki. Vasi so ostale še nemške, le uradništvo in karabinerji so Italijani.

Bozen so poitalijančili tako, da so zgradili železarne in avtomobilske tovarne. S posebnimi davčnimi olajšavami in krediti so italijanska oblastva

URNIK AVTOBUSOV „Autovie Carsiche“

ODHOD IZ TRSTA V BAZOVICO:	PADRICE, GROPADO, TREBICE:	7.30, 9.30, 11.00, 13.20, 14.00, 17.10, 18.00, 19.10, 20.00; 8.30, 10.00, 11.00, 12.30, 14.30, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 19.00, 19.45, 20.30, 22.30.
ODHOD IZ TREBICE V GROPADO, PADRICE, BAZOVICO:	TRST:	6.00, 6.45, 7.20, 8.20, 10.15, 11.45, 14.20, 15.15, 18.00, 19.05; 6.30, 9.15, 10.45, 11.45, 13.45, 15.15, 15.40, 16.45, 17.45, 19.00, 19.30, 20.30, 21.50.
ODHOD IZ TRSTA V DOLINO: Avtobusi:	Prebened so označeni z *	6.30, 7.20, 10.15, 12.00, 13.00, 15.00, 16.30, 17.00, 18.00, 18.30, 19.15, 20.40; 9.00, 10.30, 12.30, 14.30, 16.00, 17.00, 18.10, 19.30, 20.35, 22.00.
ODHOD IZ DOLINE V TRST:	6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 11.15, 13.30, 15.30, 18.00, 20.00; 6.30, 9.45, 11.00, 14.00, 15.00, 17.30, 18.00, 19.00, 20.10, 21.30.	
ODHOD IZ TRSTA V RIMANJE:	7.30, 10.30, 12.15, 13.30, 18.00, 19.15; 9.30, 14.00, 16.15, 19.30, 22.45.	
ODHOD IZ RIMANJA V TRST:	6.00, 8.00, 11.00, 12.45, 15.00, 18.30; 6.30, 10.00, 14.30, 16.30, 20.00.	
ODHOD IZ TRSTA V MACCOVLEJE PREKO DOLINE:	11.00, 13.30; 13.00, 22.30.	
ODHOD IZ MACCOVLEJE V TRST:	7.10, 12.00, 14.20; 13.45.	
ODHOD IZ TRSTA NA PESEK:	7.45, 13.10; 7.45, 13.10.	
ODHOD S PESKA V TRST:	8.20, 13.50; 8.20, 13.50.	
ODHOD IZ TRSTA V FERNECE:	14.30; 10.00, 13.10.	
ODHOD IZ FERNECE V TRST:	6.30, 15.10; 10.40, 13.15.	
N. B.: Ležati tisk označuje avtobuse, ki vozijo ob nedeljah in praznikih.		

„La Carsica“

Od hodi:

Iz TRSTA v SAMATORCO (skozi Gabrovec) ob delavnikih: 13.15, 19.30; ob nedeljah: 10.00; v SALES (skozi Gabrovec) ob delavnikih: 7.30, 10.00, 11.30, 13.15, 17.30, 19.30; ob nedeljah: 10.00 (12.40 s proseka), 14.00, 18.30, 21.00; SKLADIŠČE PROSEK ob delavnikih: 7.30, 10.00 (v temniči in Briške), 16.30.

Iz SAMATORCE v TRST ob delavnikih: 13.30, 15.00; ob nedeljah: 5.50, 11.00; iz SAJEJA v TRST ob delavnikih: 5.40, 6.35, 15.10, 15.10, 18.10; ob nedeljah: 6.05, 11.05, 19.10, 21.40; iz LESNEGA SKLADIŠČA v TRST ob delavnikih: 5.50 (iz Repniča), 16.55; ob nedeljah: (iz Repniča) 14.5, 10.50.

Od hodi:

Iz TRSTA v VELIKI RUPEN ob delavnikih: 10.00 (skozi Fernece), 12.30 (skozi Fernece in Repnič), 10.00 (skozi Repnič); ob nedeljah: 10.00, 16.30, 18.30, 20.30; REPENTABOR ob nedeljah 8.30, 10.00, 12.20 (skozi Fernece), 14.00, 16.30, 18.30, 20.30 (skozi Fernece).

Iz VEL REPNA v TRST ob delavnikih: 10.00, 11.05 (skozi Fernece), 14.00 (skozi Fernece), 19.30; ob nedeljah: 6.30, 12.25, 17.25, 19.15, 21.30; iz REPENTABRA v TRST ob nedeljah: 6.35, 12.30, 13.05 (skozi Fernece), 17.30, 19.20, 21.35 (skozi Fernece), od 3. maja do 27. sept. ob 9.10, 20.30.

Od hodi:

Iz TRSTA v CEROVLE ob delavnikih: 13.30, 15.00; ob nedeljah: 15.00, 20.30; v VABREZINO ob delavnikih: 7.30 (sanatorijski trg), ob 9.00, 11.30, 12.30 (v praproti), 13.15, 15.00 (sanatorijski trg), 17.30 (do trga), 19.00 (v Sempolju), 20.30 (sanatorijski trg); ob nedeljah: 8.30 (trg), 10.00 (v Vavhingu), sanatorijski: 12.20, 13.15, 15.00, 16.30 (trg), 17.30 (Sv. Križ), 20.30, 22.30, 24.30.

Iz CEROVLE v TRST ob delavnikih: 13.30, 16.45; ob nedeljah: 16.20, 21.25; iz PRAPROTI ob delavnikih: 6.00, 14.00; iz SEMPOLJA ob delavnikih: 6.05, 8.45, 17.00; ob nedeljah: 16.35, 21.40; iz NABREZINE-SANATORIJ ob delavnikih: 6.10, 8.47, 14.12, 16.55, 17.05, 21.05; ob nedeljah: 1.50, 12.20, 14.00, 15.25, 16.40, 17.55, 21.45; iz NABREZINE-TRG ob delavnikih: 7.05, 3.50, 9.45, 12.35, 14.15, 17.10, 18.15; ob nedeljah: 7.55, 9.15, 14.05, 16.45, 18.00, 23.05, 30.10.

Od hodi:

Iz TRSTA v PROSEK ob delavnikih: 6.30, 6.55, 7.30, 9.00, 10.00, 11.30, 12.30, 13.15, 15.00, 16.30, 17.30, 18.30, 19.00, 19.30, 20.30, 23.00; ob nedeljah: 6.30, 8.30, 10.00, 12.20, 13.15, 14.00, 15.00, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30, 20.30, 21.00, 22.30, 23.40; s PROSEKA v TRST ob delavnikih: 5.15, 6.00, 6.30, 10.00, 12.20, 8.10, 9.10, 10.00, 11.00, 11.30, 14.40, 17.50, 14.00, 14.30, 15.30, 17.05, 17.25, 18.00, 18.30, 19.00, 20.00, 21.20, 20.15; ob nedeljah: 6.00, 6.30, 7.00, 8.10, 9.25, 11.00, 11.30, 12.35, 12.50, 13.25, 14.20, 15.50, 17.00; 17.50, 18.15, 19.00, 19.30, 19.40, 20.00, 21.00, 22.00, 23.20, 00.20.

JUGOSLAVENSKA LINIJSKA PLOVIDBA

DIREKCIJA - RIJEKA

Telegrami: JUGOLINIJA - Tel. 26-51, 26-52, 26-53 (poldne) 26-61

VZORŽUJE REDNI POTNIŠKO - BLAGOVNI PROMET IZ JADRANA

U:	SEVERNO AFRIKO IN SEVERNO EVROPO VSAKIH 7 DNI
	TURČIJO IN GRČIJO „ 7 DNI
	BLIŽNJI VZHOD „ 7 DNI
	SEVERNO AMERIKO „ 10 DNI

Zastopstvo v Trstu: „NORD-ADRIA, Agenzia Marittima di V. BORTOLUZZI
Telegrami: „NORD-ADRIA“ - Trieste - Tel.: 76-13, 29-8-29
Uradi: TR ST, Piazza Duca degli Abruzzi št. 1

TURIST RESTAVRACIJA

in kopališče SV. NIKOLAJ (ANKARAN)

Prvovrstna hrana in vsakovrstne pijače - Weekend hišice, krasna plaža
vredov. sporno igrišče, bar, itd.

Zveza s parnikom iz Trsta ob sobotah
Upoštevajte redni vozni red!
Ob nedeljah vozi parnik vsako uro
Plačila v vseh valutah
Cene zelo ugodne.

GOSTILNA

“EX USSARO”

Filipčić Ivan

TRST - UL. CARDUCCI ŠT. 41

VOZNI RED PARNIKA „VIDE“	Trst	14.-	9.-
	Koper	15.-	8.-
	Koper odh.	16.10	6.45
	Izola	16.45	6.15
	Piran	17.20	5.40
	Savudrija	17.50	5.20
	Umag	18.35	4.40

Slovenija VINO

LJUBLJANA, Frankopanska 11 p. 145
TELEFONI: 20-182 20-171
BRZJOVA: VINEXPORT Ljubljana

Izvažamo najboljša vipav-ska, briška in istrska vina
ter originalni kraški teran-
Stalno na zalogi najodlič-
nejša bela sorta steklenična vina iz Štajerske

Jakob Perhauc

ZALOGA PRVOSTRNIH LIKERJEV SIRUPOV IN ŽGANJA
SPECIALITETA KREMA MARŠALA IN SLIVOVKA
TRST - ULICA XIDIAS ŠT. 6 - TELEFONO 96-3-32

Sprejemamo vsa naročila in dostavljamo na dom z lastnim prevoznim
sredstvom. Postrežba točna - Cene ugodne

Radenska

OSVEŽUJOČA ZDRAVILNA
ZDRAVILNI VRELEC
SRCE-JETRA
LEDVICE
ŽENSKA MOTNJE
IZČRPANOST

ZAHTEVAJTE

BORLETTI MILANO

Via Washington 70

Nad 50 let
izkustev
v mehaniki
visoke
preciznosti.
Svetovnoznani
ŠIVALNI STROJI

BORLETTI - Milano - Tel. 496-961 - Telegr. BORVEGLIA

F. SPADARO

SPEEDITERSKA TVRDKA
SPECIALIZIRANA V LESNI STROKI

TRST - TRIESTE
VIA GHEGA ŠT. 2
TEL. 57-83 in 31-0-87

SCALO LEGNAMI - SERVOLA
TEL. 96-8-47

SCALO LEGNAMI - PROSECCO
PONTREBA
VIA MAZZINI 49 - TEL. 59

Poštni predal 194
Tel. gr.: SPADSPEDIT

ISTRSKA VINA, Barbera

in kraški TERAN ima na
zalogi po ugodnih cenah

LA VINICOLA ISTRIANA

di Pieri e Losappio
TRST - UL. FONDERIA 6 - TEL. 93-200

TOVARNA SODAVICE

in zastopnik piva DREHER
Za naročila pokli ico nas na našo
telefonsko šte. 22-503

Se priporoča

Frankovič Leopold

NABREŽINA ŠT. 73

Elektro-inštalacijsko podjetje

AMBROŽIČ MILAN

Trst, Ulica Boccaccio št. 10

Sprejemamo vsa popravila in na-
ročila za nove instalacije vseh
vrst električnih napeljav
Pokličite našo telef. šte. 29-322

Se priporočamo!

Stavbeni in gradbeni izvedenec

Carli - Kralj Attilio

Trst, Trg Ponterosso 5/III tel. 29-060

Izvršuje vsakovrstne načrte za zasnovo,
industrijske in kmetijske gradnje, opremo,
ureditve, preureitve, prilagoditve. Sestavlja
ocene preostalih stavilskih ugotovitev, pri-
pravlja listine za gradnjo po Adisijskem
načrtu, vodi delo in prevzema odgovornost
za gradnjo.

Proti nizkemu plačilu

TRŽNI PREGLED

Tržaški trg

KAVA
TRST. Povprečne cene na viru proizvodnje: **brzilaška kava** v dolarjih za 50 kg fob: Rio N. Y. 3 56,50; Santos Super 66,50; Sentar extra prime crvello 18 69,50; Victoria 5 good to large bean 51,50; **srednje-ameriška kava**, v dolarjih fob: Haiti naravna XXX 62,75; Salvador 64,50; Kostarika 65; **arabska kava**, v šilingih za 50 kg cif: Ginnia 425; Moka Hodeidah 1 474; **indonezijska kava**, v holandskih florintih za 100 kg cif: Bali Robusta 10-12% nečistoče 365; **afriška**: v šilingih za 100 kg cif: Uganda prana in prečiščena 378.

Cene ostalih vrst kave na tržnem trgu so naslednje: Minas 2 crvello 18/19 57,90 dolarja za 50 kg fob kralj proizvodnje, Minas 2/3 crvello 18 57,60 dol.; Minas 2/3 crvello 17 57,15 dol.; Rio 5 good to large bean 55,30 dol.; Santos extra prime good to large bean good cup 67,60 dol.; Santos crvello 18 69 dol.; **Kenia naravna** 440 šilingov za cwt cif Trst; Kongo Robusta 3B pripravljeno v Anvers 53,50 belgijskih frankov za kg cif Trst; Java Robusta WIB, pripravljeno blago v Genovi 450 holandskih florintov za stot cif Trst; Sumatra EK 1 3/5 triage 385 florintov za 100 kg cif Trst, Sumatra EK 2 3/7 triage 375 florintov, Sumatra EK 3 10-12% triage 363 florintov; Bali 10-12% 365 florintov; Sumatra 20-25% 335 florintov.

SLADKOR
TRST. Madžarski kristalni sladkor kvotira 120 dolarjev za tona neto ponovno tehtano fco Trbiž ali fco prevoz Trst. Češkoslovaški sladkor stane 42 funtov šterlingov za tona; sklepanje kupčij je zelo ovirano, ker Čehi zahtevajo plačilo v valutni ali kompenzaciji. Še višja cena je angleškega sladkorja, ki stane 45 funtov šterlingov za tona. cif Trst proti takojšnjemu vkrcanju in 44/4 funta šterlinga proti vkrcanju v oktobru.

Sladkor pripravljen v prosti luki stane 85-88 lir fco skladišče.

KAKAO
TRST. Kvotacije na viru proizvodnje so naslednje: Accra good fermented main crop, blago pripravljeno v Evropi, 335 šilingov 50 kg cif Trst; Accra good fermented new crop proti izročitvi v oktobru-decembru 282/6 šilingov, proti izročitvi v novembru-januaru 270 šilingov, proti izročitvi v decembru-februarju 267/6, proti izročitvi v januarju-marcu 265 šil.; proti izročitvi v marcu-maju 257/6 šil. za 50 kg cif prihod, Trinidad Plantation 380 šil.; Fine Estate Grenada 375 šil.; Superior Epoca Arriba 38 dolarjev cif; Ceylon EA1 325 šilingov za cwt cif Trst; Ceylon A1B1 meseni 312/6 šil.; Ceylon B1 280 šil.; Smals 250/6; Standard 20 303 šil.

Francoski kakao stane: mid crop Cameroun 265 frankov cif Amsterdam; Togo good fermented 275 proti vkrcanju v septembru; Cameroun fair fermented 262,50 franka cif Genova proti vkrcanju v oktobru-novembru in 260 frankov proti vkrcanju v oktobru-decembru.

POPER

TRST. Popper vstane Sarawak black, special London quality 675 šilingov cwt cif proti vkrcanju v septembru, proti vkrcanju v oktobru 665 šil., proti vkrcanju v novembru 655 šil.; Malabar f. a. q. 875 šil. proti vkrcanju v septembru; proti vkrcanju v oktobru 865; Muntok beli poper f. a. q. 780 šil. za cwt cif Trst proti vkrcanju v septembru.

Italijanski trg

Trg s kmetijskimi proizvodi je neuravnovšen. Tako je n. pr. v začetku tedna cena prašičev naglo padla na mnogih važnih tržiščih, že sredi tedna pa se je opomogla in ustalila. Na trgu glavne živine v srednji Italiji vlada še vedno mirstvo, dočim se cena ugodno razvijajo v Severni Italiji. V Siciliji je trgovanje z oljnim oljem živahno, v Laciju je cena nekoliko padla. Mehka pšenica pridobiva na ceni zaradi večjega povpraševanja, cena trde pšenice pa še vedno narašča. Cena vina ni uravnovesena, na nekaterih trgih beležijo zniževanje, na drugih pa dvigovanje cene. Zaloge vina so pike; tako proizvajalci lahko vztrajajo pri svojih zahtevah, z druge strani trgovci omejujejo sklepanje kupčij, ker dvomijo, da bi potrošniki lahko plačevali vino po pretriranih cenah.

ZITARICE

REGGIO EMILIA. Za stot fco, grost: mehka pšenica srednje kakovosti proizv. 1953 7000-7200; koruza 5800-5900; inozemska koruza 5500-5600; neoluščeni ječmen 5100-5300; riž naveden 10.400-10.700, srednje vrste 13.500-13.800, riž 15.500-15.800, extra 16.500-16.800; pšenična moka (fco miln) tipa »A« 8300-8400, vrste »A« 8500-8700; koruzna moka 6900-7100; pšenični zdrob (gres) vrste »A« 11.100-11.300; testenine (fco tovarna) navedene 11.800-12.000, iz moke vrste »A« 10.800-11.000; testenine z jajci 28.000-30.000 lir.

ZIVINA

LODI. Cena za kg žive teže brez davkov fco štala, glavna živina: voli I 260-350 lir, II 230-265, III 160-225; krave debele I 220-310, II 170-215, III 115-165; bikli I 265-325, II 210-260, III 130-205; junice I 270-320, II 125-

285, III 200-245; teleta I. 440-480, II. 310-430, III. 220-250. Zivina za rejo: voli za delo 250-310.000 lir par; vprežni junci 1-2 let starosti 130-190.000 lir par; teleta do 1 leta starosti 70-95.000 lir glava; junice 60-75.000 lir glava; telice za rejo 40-55.000 lir glava; mladi bikli za oplojevanje 130-200.000 lir glava.

Prasički za rejo 18-20 kg 360-370, 25-30 kg 350-370, suhi prasički 40-80 kg 320-340, 80-100 kg 310-330; debeli prasički 130-150 kg 320-335; 150-180 kg 320-330; nad 180 kg 325-330; svinje za zakol 290-300; svinje za rejo 380-420 lir kg.

PERUTNINA

MILAN. Race žive 450-500 lir kg, mrtve 500-550; zajci živi 300-360, mrtvi s kožo 420-460, mrtvi brez kože 440-480; pegajke žive 675-725, mrtve 950-1000; kokoši žive 500-550, inozemske žive 425-475, italijanske mrtve 725-775, inozemske mrtve zmrmzene 500-525; gosi za rejo 600-1200; golobi živi 600-650, mrtvi 850-900; piščanci živi lombarški 750-800, piščanci I. 750-800, II. 625-700, inozemski piščanci 650-700, piščanci mrtvi I. 1050-1150, II. 900-950, inozemski mrtvi piščanci zmrmzene 700-750; purani živi 550-575; mrtvi inozemski purani zmrmzene 500-525; svinje za jaja I. 32,75-33,25; inozemska svinja 25-28 lir komad.

MLEČNI IZDELKI

LODI. Cajno maslo 820-830, maslo iz smetane 690-705, maslo II. 620-630, emiljsko maslo iz smetane 680-690, III. 650-660; emiljski sir proizv. 1950 majski 990-1100, majski 1952 820-870; trdi sir kraljevine proizvodnje proizv. 1950 majski 950-970, zimski proizv. 1951-52 850-880, proizv. 1952 majski 750-770; zimski proizv. 1952-53 760-780; proizv. 1953 majski 720-730; sbrinz za najmanj 45% maščobe 450-470, postan 700-610; emmenthal 45% maščobe svez 490-530 postan 540-560; izvirni švicarski emmenthal 800-850; provolone svez 480-500; postan 530-550; italico svez 390-420, po-

stan 430-440; gorgonzola svez 290-300, postan 400-440; taleggio svez 280-300, postan 400-420; sir v skatlah 18 lir kosček.

OLJE

FIRENZE. Oljivo olje extra do največ 1 stop. kisline 450-460, do največ 1,50% kisline 440-450, do največ 2,5% kislin 430-440, do največ 4% kislin 425-430; dvakrat rafinirano olje tipa »A« 460, tipa »B« 385-395; semensko olje 345-350; olje iz zemeljskih lešnikov 380-385.

VINO

MILAN. Cen fco milanska postaja: za hl/stop. Piemonte črno 10,5-11 stop. 660-680, 11-12 stop. 680-690, 12-13 stop. 690-710; Barbera 710-730; Oltrepo pavese 10,5-11 stop. 650-670, 11-12 stop. 670-680; Mantovano črno 630-640; Soave picella in Bardolino 710-730; Valpolicella 760-780; Raboso 650-680; Reggiano 10-11 stop. 660-680, 11-12 stop. 680-700; Romagna črno 690-710, črno 690-710; Marche črno 690-710; toskansko navadno 690-700; Barletta extra 13-14 stop. 625-645, navadno 605-625; Sansevero belo 725-745; Squinzano 640-650, Leccece 13-14 stop. 640-650, 14-15 stop. 640-660; piemontski moskat 11.800-12.300 lir stot.

KONSERVIRANA ŽIVILA

MILAN. Dvakrat koncentrirana paradiznikova mezga v skatlah 5 in 10 kg proizv. 1953 225-245 lir kg, v skatlah 1 in 1/2 kg 245-265; trikrat koncentrirana paradiznikova mezga v skatlah 5 in 10 kg proizv. 1953 240-260, v skatlah 1 in 1/2 kg 260-280; olupljeni paradizniki v skatlah 1200 g 150-160, v skatlah 600 g 160-170; grah v skatlah 1 kg 190-200, v skatlah 1/2 kg 205-215; fižol v stročju v skatlah 1 in 1/2 kg 175-190; gobe v kislu v skatlah 5 kg 1100-1200; gobe naravne v skatlah 1 kg 900-1000; ebulice v kislu 220-250; marmelada boljše vrste v skatlah 5 kg 230-260; v skatlah 1/2 kg 260-280; mešana marmelada iz sliv in jabolk v sodčkih 175-185, v skatlah 5 kg 210-220 lir kg.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	11/VIII	25/VIII	8/IX
Pšenica (stot. dol. za bušel)	184—	188 1/2	188 1/2
Koruza (stot. dol. za bušel)	144 1/4	161—	156 3/8

NEW YORK	30.—	30.—	30.—
Baker (stot. dol. za funt)	78.50	82.25	83.—
Svinec (stot. dol. za funt)	13.80	14.—	13.80
Cink (stot. dol. za funt)	11.50	11.50	10.50
Aluminij (stot. dol. za funt)	21.50	21.50	21.50
Nikelj (stot. dol. za funt)	60.—	60.—	60.—
Bombaž (stot. dol. za funt)	34.85	33.80	33.75
Zivo srebro dol. za steklenico	192.—	191.—	191.—

LONDON	583 1/2	612.—	617 1/2
Cin (f. šter. za d. tono)	74—	71 1/2	71—
Cink (f. šter. za d. tono)	96—	95 3/4	96—

SANTOS	240.70	254.40	251.—
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)			

MEDNARODNI

Med najvažnejše dogodke, ki so v zadnjem tednu vplivali na razvoj cen na mednarodnih tržiščih, pristojeva poročila nastop nenavadne vročine v Združenih državah. Zaradi škode, ki jo je povzročila suša, so se cene žitu zopet dvignile. Neugodno na cene mnogih vrst blaga sirsateske važnosti utegne vplivati znižanje ameriškega kredita za vojaške nabave od 912 milijonov, ki so bili določeni v prejšnjem letu, na 800 milijonov dolarjev v finančnem letu 1953-54.

ZITANICE

Silna vročina v Združenih državah je potisnila ceno pšenice, ki je padla že na 181 1/2 konec avgusta, na 190 1/8 stotinke dolarja za bušel. Prav tako je napredovala tudi cena koruze. Po dosedanjih cenitvah bo pridelek koruze v ZDA dosegel okoli 3,182,9 bušlov, medtem ko je prejšnja cenitev z dne 1. avgusta napovedovala pridelek 3,304 milijona bušlov.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja je ostala neizpremenjena pri 3,36 stotinke dolarja za funt. Zaključitev mednarodnega sporazuma o sladkorju na konferenci v Londonu ni vplivala na razvoj cene. Indonezijska noče pristopiti k mednarodnemu sporazumu, ker ni njegova konferenca upoštevala njenih želja.

Poročilo Brazilskega instituta za kavo o škodi, ki jo je povzročila nasadom kave zvezni državi Pananiji, je potisnilo ceno kave zopet navzgor. Na newyorški borzi je cena v tednu do 4. septembra napredovala od 60,22 na 61,60 stotinke dolarja za funt. Poročilo pravi, da je mrz uničil 85% novih nasadov in 59% starejših. Kakao je ostal pri prejšnji ceni 33,5 stotinke dolarja za funt.

VLAJNA

Pridelovalci bombaža v Egiptu in Braziliji so sklenili prilagoditi svoje cene newyorškemu trgu; cene bodo višje, če samo za znesek, ki ga predstavljajo prevozní stroški. V New Yorku je cena ostala v bistvu neizpremenjena, saj je nazadovala proti takojšnji izročitvi samo od 33,80 na 33,75. Temu posledno je nekoliko padla tudi cena v Aleksandriji, in sicer cena karnaka od 61,31 na 61,15 talarnja za kantar, ki tehta 99 funtov. Alumnij je napredoval od 51,82 na 52,68.

Otvoritev sezone s prvo dražbo v

Sydneyu je prinesla nazadovanje cene volne v New Yorku. V ZDA je v teku silna gonja za močnejšo zaščito ameriške volne z uvedbo nove carine v višini 7% za funt. V New Yorku je cena nazadovala od 156,5 na 144. Naproti je reagiral londonski trg, kjer so cene na podlagi poročil iz Sydneya napredovale za okoli 5%. Na francoskem trgu (Roubaix) kakor tudi v Anversu, je pod vtiom manjšega povpraševanja v Avstraliji padla cena, in sicer v Roubaixu od 1565 na 1510 frankov za kg, v Anversu pa za vrsto »Anvers« od 201 na 196, za vrsto Avstralija od 212 na 204 proti izročitvi v septembru. Juta je v Kalkuti za vrsto First Pakistan nazadovala od 123 na 117 indijskih rupij za maund, ki tehta 82 funtov.

KAVCIK

Cena kavčuka se je v Londonu nekoliko učvrstila in je za vrsto RSS napredovala od 18,3/4 na 18,7/8 penija za funt (prejšnja cena je bila 18,3/4). Izvedenci cenijo, da bo ameriška potrošnja naravnega in sintetičnega kavčuka dosegla to leto 1,375.000 ton, to je 9% več kakor leta 1952.

KOVINE

Splošno navajajo poročila, da se je cena neželeznih kovin utrdila. Med Združenimi ameriški državami in Bolivijo so v teku pogajanja za sklenitev pogodbe glede dobave bolivijskega bakra in cina na podlagi svetovnih cen. Napovedana so pogajanja med ZDA in Čilejem za dobavo bakra. Američani ponujajo 29 stotink za funt, medtem ko zahteva Čile 31 stotink. Čile se je pogodil z ZSSR za dobavo 20.000 bakra. Cena elektrolitičnega bakra je v New Yorku napredovala od 25,50 na 25,90 stotinke dolarja za funt proti izročitvi v oktobru. Cena svinca je ostala neizpremenjena pri 14. Antimon Laredo Texas stane 34,50, se pravi, da je cena ostala neizpremenjena. Lito železo 56,78 dolarja za tona (cena neizpremenjena), Buffalo 56,50 (neizpr.); prav tako je ostala neizpremenjena cena staremu železu pri 54,58. Neizpremenjena je tudi cena živega srebra 188-193 dolarja za steklenico; cena cina v Londonu je za malenkost napredovala od 612 1/2 na 615 funtov šterlingov za tona. Napovedujejo konferenco o cinu pod krljem OZN. Cene kovin v Zah. Nemčiji dne 5. septembra: svinec 129,78 DM za 100 kg, cink 97,34, baker 291,00 in cin (99,9%) 762,00.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Trgatev je resno in lepo delo

To ni poziv, ampak je samo priprava na letošnji trgatve.

V kleti in stiskalšču je vse v najlepšem redu, kakor naj bi sicer vedno bilo. Cistiota je prvi pogoj zdravega kletarstva, glavna zapoved, ki ji vsa-ko lahko zadostí. Posoda, stiskalo, stroji, orodje in sploh vsi pripomočki za branje in obdelavo branj morajo biti čisti, da dostojno sprejemajo goste, ki svoje varstvo. Vsaka reč bodi na pravem mestu in kaži lepo lice skrbnega, umnega vinogradnika!

Črna kletna plesen (rhacodium cellare), kletna činjača, ki je vedno suha in brez vonja, sicer se čuti nekako zametasta, je znamenje dobre vinske kleti in naravnost koristna: pomaga čistiti zrak, uravnava vlažnost in posebno tudi toplino v kleti. Izkušeni vinogradnik je ne zatira, razen na lesenih predmetih, zlasti na sodih in podvalkih, ki jih črna kletna plesen pač tudi razjeda kakor vsaka druga plesen. (Na sodih s kisom, torej v kisarnah, črna kletna plesen ne raste). Lesenino preplešak s 5% raztopino modre galice, ki jo prirediš — brez dodatka apna — v kaki stari lesenj posodi. Potem boš imel delj časa mir pred vsakršnim plesnim in gobam v zamokli kleti. Tudi nadežni svolka tako hkrati preganjaš. Koder se pa črna plesen ne zjereja, ker ni pogojev za to, pač pa druge plesni, ki niso zaželeni, popleskaj občasne ti-

ste ploskve stropa, sten in tal z navadnim beležem, v katerem razmočiš malenkost modre galice.

Ko je klet prečiščena in prežračena, pa jo dobro zaprto — zažveplaj! S tem jo čez kako noč in dan tako rekoč razkužiš, kakor jo zopet prežračiš. Prežračitev kleti ima še drug velik pomen: to je dosega ustrezne letne topline kakih 15 stopinj C za zdravo povrtje mošta. Če je klet premrzla, prežrač jo, kolikor mogoče ob toplih urah, če pa je pretopla, pa jo prežrači ob čim bolj hladnih urah.

Premajhna kakor prevelika vrela toplota je škodljiva. Izravnavaj večjih razlik topline v kleti s toliko predmeti je dolgotrajna, a nadvse važna, kakor vedno poudarjamo. Vinogradnik se mora zavedati, kakšno stalno toplino zahteva mlado življenje mošta, ki ga je treba tako voditi in vzgajati kot neobogljene otroka, da bo res kaj lepega in koristnega iz njega.

Pametni vinogradnik za trgatve ne vabi in ne sprejema gostov, pametni človek pa tudi ne hodi k njemu v goste, dokler ni branje obavljeno in obdelano. Hoditi v branje brez sodelaznosti pri delu ni spodobno. Trgatev je resno delo, no, ob lepem vremenu gotovo tudi lepo, veselo delo, ki ga pa povabljeni in nepovabljeni gostje brezdelniki le silno motijo in ovirajo. Konec trgatve pač pogosti na običajen na-

Kmet in vrtnar v septembru

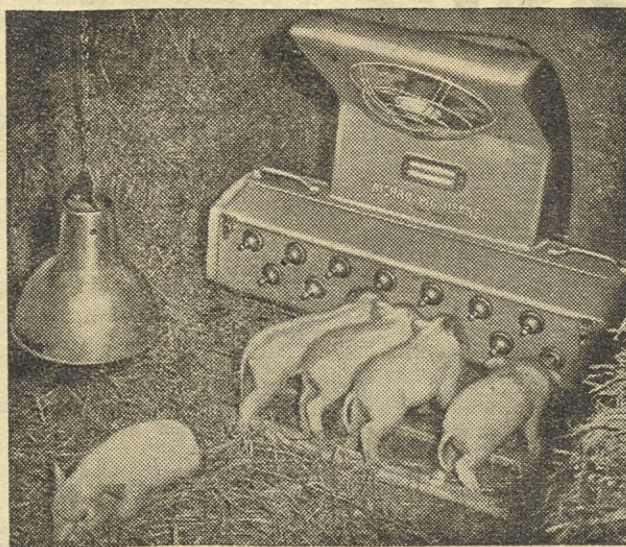
Važna kmečka dela sredi septembra
Na njivi in na polju. Ne odlašaj več z izkopavanjem krompirja (tudi pozne sorte, ker te pozneje pri tem delu lahko močno ovira deževje in začne krompir gniti že na njivi. Tudi koruzo moraš pobrati pravočasno, če ni najkasnejše srte. Prosto zemljo preorji in zasej jo z ustreznim mešanico zelene krme ali pa z žitom, v kolikor se še to izplača v naših krajih.

Jesenske kulture — zelje, ohrovt, repa, korenje itd. moraš še enkrat dobro opleti in okopati. Tem rastlinam potroši tudi čilkega ali apnenega solitra (50 kg na hektar), še pred okopavanjem, da se bodo močno razrastle in dale obilen pridelek. Soliter moraš trošiti ob suhem, vetrovnem vremenu, ker sicer to gnojilo ob rosnem vremenu lahko ožge rastlinske liste.

Na vrtu. Sej čim več motovilca in spinacea, ki dajeta v božičnem času navadno dober izkupicek. V bolj zavetne lege pa sej še radič in solato rezivko ter presejaj solato endivijo. Za presajanje brokelj in zimске glavnote solate je tudi še krajnji čas. Polže moraš pridno zatirati s pripravkom »LIMANEX« ali pa s praškom živega apna. Gnojilasto zeleno zalij z razredčeno gnojilno ali vsaj z apnenim solitrom, da bo hitreje rastle in se debellila.

V kleti. Pripravi vse potrebno za bližnji trgatve. Preden začneš s trgatvijo, razkuži vso klet in vso potrebno posodo z žveplenim plinom, da bo potekalo tudi klenje mošta v najlepšem redu. Ako je ob trgatvi precej gnilega grozolja ali nagnilih jagod, tedaj pri- mešaj grozduj se pred klenjem kalijevega ali pa natrijevega metabisul-fata.

Belega mošta ne puščajmo dolgo kvasiti na tropinah in ga pretočimo v sode, dokler je še sladak in topel. Tak mošt bo v sodih polagoma dokipel v okusno vino z lepo, svetlorumeno barvo. Mošt iz črnega grozolja pa pustimo

Anglež J. R. Percy je sestavljal zanimivo pripravo, ki naj bi omogočila dojenje mladih prašičev in tako razbremeni njihove matere. Priprava ima vrsto umetnih seskov, ki so podobni svinjskim. Poleg tega je na njej nameščena posebna žarnica za osvetljevanje, ki osveja mlade prašiče v trenutku, ko se napajajo z mlekom in vpliva ugodno na tek.

Kobilice se pripravljajo na napad

Londonsko središče za boj proti kobilicam je prejelo v najnovšem času poročila o nevarnosti napadov kobilčnih rojev. Ki zavzemajo vzemirljiv obseg. Tako poročajo zlasti o zelo razširjenih zarodkih kobilic iz A-besinije, južno-zahodne Arabije, Suda-na, Indije in Pakistana. Kljub vsem ukrepom je pričakovati, da bodo posamezni roji v prihodnjih mesecih napadli razne države. V dveh do treh mesecih je pričakovati napad kobilic na kmetijska področja Somalije, Kenije in raznih vzhodnoafriških ozemelj, še pred pomladjo napad na rodovitne dele severne Afrike, dežel srednjega Vzhoda in zlasti Arabije. Potreba obsirne in odločne akcije v mednarodnem obsegu je

zdej večja in nujnejša kot kdaj koli prej. Vse kontrolne akcije pa ovirajo še vedno na nekaterih področjih nasprotovanje domačih rodov proti kontrolnim ukrepom.

Združene države je zaje izreden val vročine. Področje, ki se razteza od Skalnih gora na zahodu do Atlantskega oceana, je zaje izreden val vročine, ki traja že več kot dva tedna. Škoda, ki je zaradi tega nastala na pridelkih, je v milijone dolarjev in če ne bo s hladnejšim vremenom, ki ga pričakujejo za konec tedna, prišel tudi dež, bo škoda še nadalje naraščala.

Svetovna zdravstvena organizacija za žrve potresa na Grškem. Svetovna zdravstvena organizacija ZN je določila 25.000 dolarjev za načrt pomoči žrtvam potresa na Grškem.

KMETOVALCI IN VRTNARJI, OBIŠČITE NAS!

Umetna gnojila - Krma za živino - Prvovrstna semena lastnega pridelka in inozemska - Trte, sadna drevesa, razne cvetlične sadike, vrtnice i. t. d. - Poljedelski stroji in druge potrebščine.

čin in po danih razmerah trgače, in druge delavce, ki so ti pridno pomagali pri spravilanju dragocenega sadu! Čeprav imaš za branje že vse lepo v redu, le odlašaj trgatve, kolikor moreš, da grozdič čim lepše dozori. Stiri do šest dni pred splošno trgatvijo si pripravi naravnega kvasnega mošta iz zdravega grozolja, ki ga po potrebi lahko uspešno rabiš namesto umetno vzgojnih vinskih kvasnic.

Pobiraj in odbiraj grozdič po dobro premišljenem načrtu: najprej rano, potem poznejše grozdič, kakor pač drugo za drugim zori, in kolikor možno o le-pem in suhem vremenu! Upoštevaj: Prevelika kipejna toplota, ki je razme-roma najbolj obutna v večjih sodih, je kvarljiva. Zato beri ob prevročih dnevih samo v jutranjem ali večernem hladu. Prav tako je škodljiva premala kipejna toplota. Zato beri ob preveliki hladnoči po možnosti v lepi sončni toploti, klet in mošt pa umetno ogrevaj!

„PARK HOTEL“ na Bledu

Mednarodno znani hotel, ki leži tik ob pravilnem Blejskem jezeru, nudi cenjenim gostom s svojim komfortom, priznanim, izbornim kuhinjo in odlično postrežbo prijeten oddih.